

# vredet

VIETNAM



Foto G. Duffrene - Unesco/Quattrini - Nov. 49

# vrede

"VREDE" Studie- en informatiecentrum  
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek  
v.z.w.  
maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Bagattenstraat 136 9000 Gent  
Prk. : 95.60.15 - Vrede v.z.w. - 9000 Gent  
tel. 09/23.82.52

LEESGELD :

200 fr. per jaar - 20 fr. per nummer

Steunabonnement : 500 fr.

Verantwoordelijke uitgever :

M. Vanderborght

Echel 6

9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,  
Nadine Crappé, Paul Wagemans,  
Chantal De Smet, Jules Verhelst  
Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,  
Griet Maréchal, Michel Tanret,  
Kathleen Steel, Luk Vermeire, Jan  
Verwest, Bob Wolstijn, Wilfried De  
Vlieghere, H. De Sutter, Elie Elia.

LAY-OUT

Luk Vermeire

REDACTIESECRETARIS

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS

Frans De Winter, Ward Ruyslinck,  
Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,  
Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht  
(V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika  
(Roermond)

ABONNEMENTDIENST

Lotty Verwest - Carlos Van Vooren

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al  
diegenen die - door degelijke informatie  
of voorstellen - een bijdrage willen bren-  
gen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op  
de medewerking van al diegenen die  
hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoor-  
den dan ook niet noodzakelijkerwijze  
aan het standpunt van de redactie.

DRUKKERIJ

Gakko - Gent.

OOK GIJ KUNT HELPEN VOOR HET WELSLAGEN VAN ONZE

NATIONALE STEUNKAMPAGNE.

Steun het maandblad "VREDE" en de acties van de Belgische Unie voor de ver-  
dediging van de Vrede.

Voor een betere informatie van de openbare opinie.

Tot ondersteuning van onze solidariteitsacties met de volkeren die strijden voor  
vrijheid, rechtvaardigheid en nationale onafhankelijkheid.

In het teken van de strijd voor de vrede en de vriendschap onder de volkeren.

KOOP STEUNBONS VOOR ONS VREDESFONDS.

Het biljet : 50 fr. Het boekje van 10 biljetten : 500 fr. ( met omslag )

Overschrijvingen op Prk. 10.112.88 van de B.U.V.V. - Vlaams Komitee  
9000 GENT.

Door de aankoop van deze steunbons helpt u niet alleen de vredesbeweging maar  
hebt u tevens de kans één van de waardevolle prijzen te winnen.

25 UITZONDERLIJKE PRIJZEN.

Tapijten en voorwerpen uit de folklore en de kunstambachten uit de ganse we-  
reld.

EEN PRIJS PER TIEN BIJJETTEN.

Speciale trekking voor de omslagen.

Trekking op 24 juni.

## UIT DE INHOUD

Édito - A. De Smet	3
Europese veiligheid en samenwerking	5
Militaire budgetten en ontwikkeling	9
Opvoeden tot vrede - Jan Van Calsteren	10
Zwartboek - Brigitte Van Maele	12
Dokument - A. De Smet	13
Bijdrage van het Colam - J. V. Rijsbergen	20
Kultuur : Galelei	22
Pasteur	24

Tekeningen van : Mauton, Van de Rei en Vejo.

# edito

## VIJF EN TWINTIG JAAR WERELDVREDESBEWEGING.

Sommigen stellen ons de vraag wat het concrete resultaat is van onze acties die wij voor de vrede voeren. Zij aanschouwen ons als dromers, als utopisten die voor onbereikbare idealen vechten. Het gezegde oorlogen zijn er altijd geweest en zullen er altijd zijn wordt dan gebruikelijk bovengehaald. Zij schijnen er zich echter geen rekenschap van te geven dat de politieke strijd, de druk van de openbare opinie zich niet noodzakelijk in tastbare onmiddellijke resultaten laat afmeten. Zoals dit het geval is bij een sportprestatie. En dan nog. Zijn ook hier niet jarenlange voorbereidingen en zelfs offers noodzakelijk om resultaten te plukken?

Wij maken ons geen illusies. Wij weten dat het bilan van onze inspanningen over een lange periode worden opgemaakt. Er moet voldoende recul zijn om te oordelen.

Sommigen die alleen aan tastbare resultaten denken schijnen dit ontmoedigend te vinden. Zonder direkt persoonlijk voordeel. Wij denken echter aan de toekomst. Aan een wereld die bestendig aan het veranderen is en die, zij het dan niet volledig voor ons, toch voor onze kinderen een andere inhoud zal krijgen.

Vandaag, vijf en twintig jaar nadat de wereldvredezbeweging werd opgericht, is het echter reeds mogelijk een duidelijk beeld te hebben op de grondige wijzigingen die sinds 1949 plaats hadden. Niemand kan betwisten dat deze aanzienlijk zijn.

Toen aan de vooravond van de tweede wereldoorlog de eerste atoombommen op Hiroshima en Nagasaki werden geworpen betekende dit niet de laatste actie van wereldoorlog II maar de eerste van de koude oorlogpolitiek.

Hierop volgden de gebeurtenissen, die de wereld meer dan eenmaal op de rand van de afgrond brachten, zich op. Teveel, veel te veel om hier te kunnen vermelden.

Hoogtepunten waren zeker de oprichting van de NAVO op 4 april 1949, de spanning rond Berlijn, de oprichting van de Duitse Bonds Republiek op 5 mei 1949; de stichting van de Duitse Demokratische Republiek op 7 oktober 1949; de ontploffing van de eerste Sovjet Kernbom op 23 september 1949; de oorlog in Korea van 25 juni 1950 tot 27 juli 1955; de opname van West-Duitsland op 8 mei 1955 gevolgd door de oprichting van het Warschau-pakt op 14 mei, enz., enz.

We vernoemen hier slechts enkele spanningspunten waarrond de koude oorlog werd uitgebouwd. Tegenover dit toenemende gevaar van een naderende wereldoorlog kon of mocht de openbare opinie niet onverschillig blijven. Na een aantal voorbereidende besprekingen o.m. tijdens het Internationaal Kongres van Intellectuelen te Wroclaw, werd besloten een internationale vergadering van alle vrienden in de vrede te organiseren. Op 20 april 1949 kwamen te Parijs, in de "Salle Pleyel", uit 72 landen 1.784 afgevaardigden om de Wereldraad voor de Vrede op te richten.

Nobelprijswinnaar Prof. Fredrick Joliot Curie, die de bijeenkomst opende, onderlijnde dat de vrede voor alles een zaak van de volkeren geworden was.

Joliot Curie formuleerde het als volgt: "Het is onmogelijk voor een volk, voor een afzonderlijk individu, zich tegen de oorlog te beschermen, alleen de gemeenschappelijke actie der volkeren van alle naties, is daartoe in staat".

We gaan hier niet uitwijden over de beginselverklaring van de beweging die vandaag, in grote lijnen, de enige blijken die een duurzame vrede kunnen garanderen.

Met de uitbouw van een wereldvredezbeweging gingen grote internationale acties van start. Denken we maar aan de 500 miljoen handtekeningen onder de oproep van Stockholm, aan de 650 miljoen handtekeningen onder de petitie van Wenen. Het kan niet ontkent worden dat deze acties, - de druk van de openbare opinie -, van doorslaggevende aard geweest zijn om het gebruik van de atoombom in Korea en Vietnam te verhinderen. Meteen ontwikkelde zich eveneens een meer gekoördineerde actie ten gunste van de volkeren van de derde wereld die vchten voor vrijheid en nationale onafhankelijkheid. Hebben deze niet bijgedragen om het dekolonisatieproces op gang te brengen?

En er was de brede internationale solidariteitsbeweging met de volkeren van Vietnam in hun moeilijke en harde strijd tegen het Amerikaans imperialisme. Er was de steun aan de volkeren van Latijns-Amerika - o.m. Cuba, van Azië en Afrika. Er was de bestendige strijd in Europa voor ontspanning, strijd die vandaag vruchten begint af te werpen met de aan gang zijnde besprekingen voor Veiligheid en Samenwerking.

Zeker, alle doelstellingen werden niet bereikt. Globaal gezien mag toch worden gezegd dat enorme veranderingen plaats hadden, dat resultaten werden geboekt waarvan we toen, twintig jaar terug niet hadden durven dromen.

Er blijft echter nog veel te doen. Denken we maar aan de volkeren van Chili, Spanje, Zuid-Vietnam, Portugal, Brazilië, Griekenland e.a. die door fascistische regimes verdrukt worden. Maar er is ook de onzinnige bewapeningswedloop, de miljarden die worden verspild terwijl 2/3 van de wereldbevolking honger lijdt en de werkers de belangrijke voordelen die de moderne techniek hen zou kunnen brengen ontnaemt. Tot wiens voordeel? Alleen ten bate van enkele multinationale ondernemingen die dank zij de bewapeningswedloop meer winsten weten te boeken van 25 à 35 procent. Vijf en twintig jaar geleden stond onze beweging alleen in de strijd voor vrede, nationale onafhankelijkheid, ontwapening e.a. objectieven.

Tientallen organisaties, allerhande actiegroepen, talrijke jongeren zetten zich vandaag voor dezelfde doeleinden in. Het recent gehouden Wereld Kongres van de vredeskrachten heeft aangetoond dat, in alle landen van de wereld, de openbare opinie een steeds breder front vormt. Vijf en twintig jaar na het Wereldvredes Kongres te Parijs is het tijd dat ook in ons land op een concrete wijze de samenwerking tussen alle vredeskrachten beter wordt uitgebouwd. Dat is onze taak voor morgen omdat een betere samenwerking, de gemeenschappelijke actie, het enige wapen is dat de openbare opinie ter haar beschikking heeft.

---

## DRIEDAAGSE over PORTUGESE KOLONIEN en APARTHEID

Gent, 9-10-11 mei  
Akademieraadzaal, Volderstraat 9

op het programma :

- 9 mei, 20 uur :           openingsavond met de Zuid-Afrikaanse dichter R. BREYTENBACH (onder voorbehoud)  
                                  Mevr. COTTENJE (prijs van Heist voor beste jeugdboek 1973)  
                                  over de gevolgen van de apartheid op menselijk vlak.
- 10 mei, 20 uur :           DE BROUWERE (K.P.)  
                                  DEWULF (C.V.P.)  
                                  MANGELSCHOTS (B.S.P.)  
                                  brengen verslag uit over standpunten en initiatieven in hun respectievelijke partijen.
- 11 mei, 20 uur :           sluitingsavond met een vertegenwoordiger van een BEVRIJDINGSBEWEGING

en doorlopend

9 en 10 mei vanaf 19u.30  
11 mei vanaf 14 uur (met filmvertoning)

EXPO-VERKOOP VAN LITERATUUR UIT EN OVER ZWART AFRIKA  
(de meest belangrijke uitgeverijen werden aangeschreven)

(aandeel in de kosten bij voordracht of film : 30 Fr.)

---

Organisatie : VREDE vzw en de BELGISCHE UNIE TER VERDEDIGING VAN DE VREDE,  
samen met de Gentse gewestelijke organisaties van ACOD-sektoren GEMEENTEDIENSTEN, ONDERWIJS, en SPOOR, HUMANISTISCH VERBOND, KOMMUNISTISCHE PARTIJ en met het VLAAMS ANGOLAKOMITEE (de lijst is niet gesloten)  
en met gewaardeerde medewerking van vele anderen.



# europa

## EUROPESE VEILIGHEID EN SAMENWERKING.

Het Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking vergaderde op 5 - 6 en 7 april te Brussel. Van Belgische zijde werd aan deze bijeenkomst deelgenomen door Isabelle Blume, Jean Kevers, Victor Larock, Ignaas Lindemans, Jean Blume, Robert de Gendt, Albert De Smaele, Jean Terfve, Kanunnik R. Goor en onze vrienden Walter Weydts en André De Smet. Als slot van de besprekingen werd o.m. volgende resolutie aangenomen :

### VERKLARING

De vertegenwoordigers van 26 comité's en nationale groepen, alsook van 14 internationale organisaties, zijn van 5 tot 7 april 1974 te Brussel bijeengekomen tijdens de zitting van het Internationaal Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking. Zich bewust zijnde van het feit dat zij de woordvoerders zijn van brede lagen van de openbare opinie, achten zij het noodzakelijk nogmaals de aandacht van de politieke verantwoordelijken, en in het bijzonder van de Europese parlementen en regeringen, te vestigen op een reeks belangrijke problemen van de huidige internationale situatie in Europa en, vooral op de concrete middelen om ons continent van een stevige en duurzame vrede te verzekeren. In deze kontekst neemt de kwestie van het verloop en de perspectieven van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, een eersterangsplaats in.

#### I.

De opening van deze Conferentie werd door de Europese openbare opinie als een positieve maatstaf aanzien die het mogelijk kan maken de toename van de ontspanning en de organisatie van de veiligheid en de samenwerking in Europa, op een stevige en stabiele basis te bevorderen.

De daaruit voortgekomen verwachtingen zijn des te meer gegrond, daar het begin van de Conferentie in de algemene lijn van de ontspanning ligt. Deze werd reeds gekenmerkt door het sluiten van akkoorden tussen de U.S.S.R., Polen, de D.D.R., Tchechoslowakije en de D.B.R., de ontwikkeling en de uitdieping van de bilaterale samenwerking tussen andere Europese Staten, de verbetering van de betrekkingen tussen de U.S.A. en de U.S.S.R. op regeringsniveau, en door het begin van de besprekingen te Wenen inzake de wederzijdse vermindering van de strijdkrachten en de bewapening in Centraal

Europa. De nieuwe te realiseren etappen eisen de versterking en de eenmaking van de inspanningen van de ganse openbare opinie, de deelneming van alle Staten, grote, middelmatige en kleine, om Europa in een continent van vrede en samenwerking te veranderen.

De openbare opinie kan zich evenwel slechts ongerust maken over de mateloze traagheid van de werkzaamheden der Commissies te Genève en nog meer over het klimaat van twijfel en zwartmaking, wat door de machten die vijandig staan t.o.v. de ontspanning, rond de Conferentie onderhouden wordt.

We kunnen de complexiteit en het delikaat karakter van de in de schoot van de Commissies geleverde belangrijke arbeid niet betwisten. Het is nochtans duidelijk - en de inlichtingen die het Internationaal Comité over het verloop van de werkzaamheden te Genève bezit, bevestigen het - dat de mogelijkheden om in grote lijnen tot een akkoord te komen nu reeds bestaan, en dit op basis van de tien principes welke tijdens de eerste fase voor de betrekkingen tussen Europese Staten aangenomen werden.

De deelnemers aan de zitting van het Internationaal Comité zijn van oordeel dat de ontwikkeling van die principes en hun erkenning als regels van het internationaal recht, niet gehinderd moeten worden door discussies rond bijzondere kwesties, vooral de technische problemen, die niet in rechtstreeks verband met het probleem van de oorlog en de vrede in Europa kunnen gebracht worden.

Anderzijds, zonder daarom het principe van de Conferentie en de noodzakelijkheid ze zo vlug mogelijk te beëindigen in het gedrang te brengen, organiseert een belangrijk deel van de internationale pers en van de grote sociale informatiemiddelen om de inspanningen van de milieus, die rekenen op een verscherping van de bestaande moeilijkheden, te rechtvaardigen. Zij spannen zich ook in om de draagwijdte en de betekenis van de resultaten die kunnen behaald worden te minimaliseren.

overgenomen uit  
"Raak" (K.W.B.)



Er moet daarenboven nog aan toegevoegd worden dat de veelvuldige internationale politieke gebeurtenissen van deze laatste tijd : de evolutie van de toestand in het Nabije Oosten, verslechtering van de problemen inzake grondstoffen en energie, de verdieping van de meningsverschillen tussen de U.S.A. en Westeuropa, de moeilijkheden bij de Westeuropese integratie, de plannen tot aanpassing en uitbreiding van het Atlantisch Bondgenootschap, door bepaalde middens benut wordt, om de idee te verspreiden dat de Conferentie op de achtergrond van de Europese politiek gebracht is en dat er geen belangrijke resultaten moeten van verwacht worden.

## II.

Het Internationaal Comité verklaart unaniem, wat ook de opinie van de verschillende groeperingen van onze beweging t.o.v. deze verschijnselen moge zijn, dat niemand onder hen het uitblijven van de oplossing voor de problemen inzake veiligheid en samenwerking in Europa, die zonder onderscheid alle volkeren en niet enkel die van Europa aangaan, kan rechtvaardigen. Dit is in het bijzonder waar voor het hoogst belangrijke probleem van de onschendbaarheid en de onaantastbaarheid van de grenzen op ons continent, waar twee wereldoorlogen hun oorsprong hebben gevonden.

Dat geldt eveneens voor de vragen die in de derde Commissie van de Conferentie behandeld worden. Het gaat hem hier om de problemen die gebonden zijn aan de culturele en humanitaire samenwerking. Wij zijn ervan overtuigd dat een stipte getrouwheid aan de te Helsinki geformuleerde aanbevelingen, in het bijzonder over de soevereiniteit van de Staten en de niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden, alsook aan de principes van de vreedzame coëxistentie nodig is bij het zoeken naar voor elke oortij aanneembare praktische oplossingen, en het mogelijk moet maken de moeilijkheden te overwinnen.

Een van de essentiële objectieven blijft de organisatie van de veiligheid en de samenwerking op Europees vlak. Dit objectief kan verwezenlijkt worden. De echte veiligheid kan niet gegrond zijn op een bewapeningswedloop. De op het politiek vlak ondernomen inspanningen en maatregelen voor de ontspanning, moeten aangevuld worden met maatregelen op militair gebied en vooral op dat van de ontwapening. Er mag geen sprake zijn ons in te zetten voor de oprichting van nieuwe militaire blokken welke voorzien zijn van het atoomwapen : wij verzetten ons tegen nieuwe projecten op het gebied van de atoombe wapening en, in het bijzonder wat de schepping van een Europese atoommacht betreft. De werkelijke veiligheid moet voortspuiten uit de fundamentele bewustwording van de volkeren dat de oorlog voor iedereen catastrofale gevolgen zou hebben, en uit hun

betrachting die veiligheid te zien tot stand komen via politieke akkoorden tussen de Staten. Het is belangrijk dat de openbare opinie over al deze vragen ingelicht wordt.

De resultaten die bereikt kunnen worden zijn veelvoudig. Zij zullen een gunstige invloed uitoefenen op de oplossing van internationale geschillen die in diverse gebieden van de wereld blijven bestaan. Zij zullen de samenwerking in alle domeinen bevorderen. Zij zullen de oplossing van de problemen waarmee in het bijzonder de landen van West-Europa geconfronteerd zijn, gemakkelijker maken. Terwijl zij het perspectief openen de antagonistische militaire blokken te liquideren, zullen zij toelaten de Europese volkeren van de zware last van de militaire uitgaven te bevrijden, en alzo de voorwaarden scheppen voor een algemene verbetering van de levensstandaard. Die resultaten zullen er eveneens toe bijdragen de vrijheid en de democratie op een gemakkelijker wijze te herstellen, daar waar fascistische en militaristische regeringen nog steeds aan de macht zijn.

## III

In opdracht van de Algemene Vergadering der Vertegenwoordigers van de openbare opinie (Brussel, juni 1972), richt het Internationaal Comité zich tot alle regeringen, parlementen en andere machtsorganen van de Staten, tot de politieke krachten, de vakbonden, de grote sociale organisaties en alle stromingen van de openbare opinie, en vraagt hen :

- samen te werken ten voordele van een vlugge beëindiging van de tweede fase van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa en van de belegging van de eindfase in de komende maanden.
- rond de Europese Conferentie een positief en vertrouwensvol moreel en politiek klimaat te scheppen, de openbare opinie op een meer uitgebreide en objectieve manier in te lichten over het geheel van de besproken problemen, opdat het haar werkelijk mogelijk zou zijn een doeltreffende invloed uit te oefenen op het verloop en de besluiten van de werkzaamheden;
- aan te dringen opdat de eindfase van de Conferentie op het hoogste niveau zou gehouden worden. De belangrijkheid en de omvang van de gemeenschappelijke uitgewerkte principes en de gevolgen die ze kunnen hebben voor de vrede en toekomst van de volkeren, verantwoorden de bekrachtiging op het hoogste niveau van de waarde en de soliditeit van de genomen beslissingen;
- de huidige Europese Conferentie niet als het eindpunt te beschouwen, maar als element van een proces dat nieuwe inspanningen van alle Staten en Volkeren in Europa zal vergen. Daarom is het juist de idee te steunen, na de Conferentie een or-

ganisme met raadgevend karakter op te richten, een organisme dat voor iedereen aanvaardbaar is en belast met het bevorderen van de voortzetting en de uitdieping van het begonnen werk.

Het Internationaal Comité voor de Europese Veiligheid en Samenwerking, dat vooral steunt op de nationale comité's en groepen, zal binnenkort acties ondernemen om zijn houding te verklaren en om de betrokken regeringen ervan op de hoogte te brengen. Het is de mening toegedaan dat de dialoog tussen vertegenwoordigers van de meest diverse stromingen van de

openbare opinie een permanent instrument moet worden om de vrede op ons continent te garanderen. Het drukt de hoop uit dat de regeringen welke deelnemen aan de Europese Conferentie, de verzuchtingen van de volkeren zullen beantwoorden.

Brussel, 7 april 1974.

## cijfers

° De G.B. Bedrijven pakte uit met een rekordwinst van 320 miljoen frank tegen 203,1 miljoen frank voor het voorgaand boekjaar. Hiermede wordt een toename genoteerd van 63 procent....

) ° Union Minière maakte nog niet haar winstcijfers bekend. Dank zij de hogere prijzen op de non ferrometalen (wie sprak daar ook weer van voordelen voor de landen van de derde wereld) kon reeds worden bekend gemaakt dat het dividend 90 fr. in plaats van 80 fr. in 1972 zal worden uitbetaald.

° Voor de Hypothekaire Beleggingskas wordt het afgelopen boekjaar gesloten met een nettowinst van 27,117 miljoen fr. Dit maakt bijna 3 miljoen (of 12 procent) meer dan in 1972.

° In de loop van 1973 verdiende Sidmar netto 656,7 miljoen fr. tegen slechts 192,6 miljoen fr. tijdens het voorgaande jaar. Dit is ruim driemaal meer!

Sidmar is een gemeenschappelijke dochteronderneming van Arbed, Cockerill en de Société Générale de Belgique. De omvang van de productie was 2,55 miljoen staal.

° Siemens-België slaagde er in zijn bruto-winst in 1973 op te drijven met 84,4 miljoen frank. In vergelijking met 1972 is dit een stijging van 12,8 miljoen frank. De omzet steef met 30 t.h. tot 5.477 miljoen frank.

Volgens "De Standaard" is deze merkbare verhoging te danken aan de stijging van het rendement per werknemer... De sektor van de telecommunicaties kende een sterke uitbreiding. Siemens heeft op het vlak van de informatieverwerking in 1973 reeds de derde plaats in ons land overd. Dit jaar starten de werkzaamheden van het Belgisch filiaal "Unidata" een maatschappij die gemeenschappelijk door Siemens, de Cie Internationale pour l'Informatique en Philips werd opgericht. Deze ondernemingen sloten een akkoord om een Europese informatieverwerkende industrie uit te bouwen.

In de raad van beheer van Siemens België zetelen o.m. de Waalse Industriële Albert Frère, Jean Marie Josi (verzekeringsgroep) en Maurice Naessens van de Bank van Parijs en de Nederlanden....

### DE BANKEN HELPEN PINOCHET.

Belgische, Braziliaanse, Finse, West-Duitse en Franse Banken hebben, aan de militaire junta in Chili, een lening toegestaan van 140 miljoen dollar. Deze kredieten zullen besteed worden voor het rafineren van koper, de aankoop van vrachtwagens en machines voor de mijnindustrie. Het zou nuttig zijn te weten welke Belgische Banken hierbij betrokken zijn. Is het voor de democraten, de werkers van dit land geen aanwijzing dat zij - meer dan ooit - hun steun moeten verlenen aan de Chileense democraten in hun strijd tegen het fascisme.

### NETTOWINST LAMBERT + 40.t.h.

De holding Brussel - Lambert komt bekend te maken dat zij over het boekjaar 1973 een nettowinst verdiende 817,4 miljoen fr. tegen 651,8 miljoen fr. vorig jaar.

Dat betekent een toename van 165,6 miljoen of 39,4%! De holding stelt zijn aandeelhouders een nettodividend voor van 110 fr. tegen 100 fr.

De gekonsolideerde nettowinst van de hele groep Brussel - Lambert bedroeg 1,23 miljard fr. tegen 966 miljoen fr. voor 1972. Dit is een stijging van 36,9 procent.



### PHILIPS + 25 t.h.

De netto-winst van de Philips-groep voor het boekjaar 1973 nam toe met 25,3 procent.

Het bereikte 899 miljoen gulden of meer dan 13 miljard fr. De winststijging is grotendeels te danken aan een omzetstijging van ongeveer een kwart en van een verbetering van de brutowinstmarge over de omzet van 9,9 naar 11,5 procent. Per aandeel bedraagt de nettowinst 5,17 gulden of 74,73 fr.





TE ZOT  
OM  
LOS TE LOPEN

° We horen steeds spraken over de betekenis van de democratie in onze vrije wereld. Uit de recente verkiezingen in Groot-Brittannië blijkt hoe dit allemaal met een korreltje zout moet genomen worden. De Travaillisten hadden voor één zetel 38.729 stemmen nodig ; de Conservatieven voor één zetel 40.237 stemmen ; de Liberalen 432.822 ... Over de kleine partijen is zelfs geen sprake. Wanneer men weet dat in Frankrijk de kiesdistricten herhaaldelijk "gereorganiseerd" werden om de regeringspartij te bevoordelen en dat in Duitsland over gans het land een minimum van 5 % moet worden bereikt vooraleer ergens iemand kan verkozen worden dan mag zeker gezegd worden dat met deze vorm van democratie niet te hoog mag opgelopen worden.

° British Leyland heeft zopas zijn Spaans filiaal verkocht aan General Motors voor de bagatelle van 51,6 miljoen dollar. De drie wagens die Leyland fabriceert zullen echter door General Motors in

Spanje verder op de markt gebracht worden. .... De Spaanse regering moet nu nog zijn zegen geven.

° De sjak van Iran heeft, in een interview aan een Amerikaanse radio station, verklaard dat hij voor een zevental jaren "enkele dromen én verschijsningen" had waarin God hem de taak heeft bekend gemaakt die hij moest vervullen en waarvoor hij verkozen werd. Zo hij aan enkele aanslagen ontsnapt is; verklaarde hij; dan is dit omdat God hem heeft willen behoeden zodat hij de hem opgelegde taken zou kunnen vervullen....



in Zaire werden de rebellerende studenten, die in 1971 onder ie wapens werden geroepen als repressiemaatregel, eindelijk gedemobiliseerd. De autoriteiten verklaarden dat de diensttijd er voor gezorgd had dat de studenten discipline kenden en ze een patriottisme had bijgebracht. Als stok achter de deur blijven de betrokken studenten leger ingelijfd zodat ze kunnen opgeroepen worden als... "de staat hen nodig heeft..."



° Tijdens de recente parlementsverkiezingen hebben we veel horen praten over "de kwaliteit van het leven..." Uit de gepubliceerde cijfers van het Nationaal Instituut voor Statistiek blijkt dat in 1970 bijna de helft (45%) van de actieve bevolking buiten zijn gemeente is tewerkgesteld. Het cijfer 1.585.719 betekent een verhoging van 19 % tenoverstaan van 1961... Over werk in eigen streek gesproken...



° In de Bondsrepubliek Duitsland is de 166ste Starfighter neergestort. U leest wel - honderd-zes-en-zestig. De bemanning van dit vliegtuig kon zich,- in tegenstelling met vele voorgaande bemanningen- op het laatste ogenblik redden. Reeds 166 en niemand die er aan denkt deze vliegende doodkisten uit de circulatie te nemen. Om over na te denken.....



## MILITAIRE BUDGETTEN EN ONTWIKKELING.

In december jl. heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties twee resoluties aanvaard waarin zij de vijf permanente lidstaten van de Veiligheidsraad aanspoort tot het verminderen van hun militair budget, in verhouding tot dit van 1973, met 10 procent en 10 procent van de aldus vrijgekomen bedragen te reserveren voor de ontwikkelingslanden (resolutie 3093 A). De Vergadering vroeg een verslag op te maken over de vermindering van de militaire budgetten van de permanente leden van de Veiligheidsraad (China, Verenigde Staten, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk en de USSR) alsook van de andere staten die eveneens een groot economisch en militair potentieel bezitten en over het gebruik van een gedeelte der aldus vrijgekomen bedragen voor de internationale hulp aan de ontwikkelingslanden (resolutie 3093 B).

De resolutie 3093 A werd aanvaard met 83 stemmen tegen 2 en 38 onthoudingen.

De Vergadering richt het speciaal Komitee op voor de vermindering der militaire uitgaven der vijf permanente lidstaten van de Veiligheidsraad evenals van drie landen van iedere regionale groep (Afrika, Azië en Latijns-Amerika) en van twee landen van iedere regionale groep (Oost- en West-Europa) en andere staten die zullen aangeduid worden door de president van de Algemene Vergadering. De Vergadering belast het speciaal Komitee over te gaan tot de verdeling van de fondsen die door de vermindering der militaire uitgaven zijn vrijgekomen om aldus aan de ontwikkelingslanden een hulp te brengen die deze welke zij nu reeds ontvangen zou aanvullen. De Vergadering verzocht het speciaal Komitee bij de volgende zitting een verslag over zijn activiteiten in te dienen. De resolutie 3093 A werd door de USSR ingediend en na wijziging door de ontwerper aanvaard.

Aan het einde van de resolutie 3093 B, die werd aanvaard met 93 stemmen tegen 2 en 26 onthoudingen verzocht de Vergadering eveneens de Algemene Secretaris een verslag in te dienen, in samenwerking met door hem aan te duiden bevoegde raadgevers, over de vermindering der militaire budgetten. Zij verzocht dringend alle regeringen hun volle steun te verlenen om de studie doeltreffend te maken. De Algemene Secretaris werd verzocht bij de ek. zitting het verslag van de Vergadering over te maken. De resolutie werd ingediend door Mexico,

### ADVIES VAN ENKELE DELEGATIES.

De vertegenwoordiger van Algerije noemt het bedrag, voorzien voor de ontwikkeling betrekkelijk bescheiden. De

vertegenwoordiger van Cuba heeft verklaard dat de imperialistische mogendheden tot plicht hebben de natuurlijke hulpbronnen die zij aan de onderontwikkelde landen ontrukten en waarmede zij hun rijkdom en hun macht hebben opgebouwd, te vergoeden. De vertegenwoordiger van Finland is van mening dat het Sovjetvoorstel een concrete inspanning beduidt met de bedoeling zich de steun en de coöperatie der permanente leden van de Veiligheidsraad te verzekeren. De vertegenwoordiger van Egypte was van oordeel dat het voorstel de weg opende naar een duurzame regeling van het probleem van de bewapeningswedloop.

Volgens de vertegenwoordiger van Mongolië verdedigen de tegenstanders van dit voorstel de belangen der militaristische kringen. De vertegenwoordiger van de SSR Oekraïne heeft de aandacht gevestigd op het te Moskou onlangs gehouden Wereldkongres van de Vredeskrachten dat het belang van een vermindering der kernwapens van de vijf kernmachten onderstreept. De vertegenwoordigers van Algerije en Roemenië verklaarden dat ontwapening en ontwikkeling nauw met elkaar verbonden zijn maar wegens de traagheid die de verwezenlijking van een akkoord over de ontwapening oploopt, apart moeten nagestreefd worden. De vertegenwoordigers van Afghanistan en de SRR Bielorussia waren van oordeel dat politieke ontspanning gepaard moet gaan met militaire ontspanning.

De vertegenwoordiger van Frankrijk heeft verklaard dat de Franse ontwikkelingshulp in de boekhouding is opgenomen en het militair budget publiek en controleerbaar is. Volgens de meest recente cijfers besteedt Frankrijk bijna 20 procent van zijn militaire uitgaven aan de ontwikkeling, dit is bijna het dubbel van het door de USSR voorgesteld bedrag. Het opmaken van militaire budgetten verschilt van het ene land tot het andere. Er zou een normaal aanvaarde definitie moeten nagestreefd worden.

Hierna volgen de uitslagen der geregistreerde stemmingen der twee resoluties :

Resolutie 3093 A - stemden tegen : Albanië en China; onthielden zich : Zuid-Afrika, Duitse Bondsrepubliek, Argentinië, Australië, Oostenrijk, Bahamas, België, Brazilië, Canada, Kongo, Ivoorkust, Denemarken, Verenigde Staten, Frankrijk, Griekenland, Guinee, Guyana, Ierland, IJsland, Israël, Italië, Jamaica, Japan, Luxemburg, Malawi, Mauretanië, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, Pakistan, Nederland, Portugal, Tanzania, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Thailand, Trinidad-Tobago, Turkije, Zambia.

Resolutie 3093 B ; onthielden zich : Zuid-Afrika, Duitse Bondsrepubliek, Bahamas, Barbados, België, Brazilië, Canada, Kongo, Ivoorkust, Denemarken, Spanje, Verenigde Staten, Frankrijk, Griekenland, Guinee, Ierland, Israël, Italië, Japan, Liberia, Luxemburg, Mauretanië, Nederland, Portugal, Verenigd Koninkrijk, Togo.

# opvoeden tot vrede

## MEIN KAMPF ?

Wordt "Mein Kampf" terug uitgegeven ?

Een Rotterdams officier van Justitie heeft het voorstel gedaan. En - natuurlijk - zijn dadelijk daarop verzet en tegenverzet losgebarsten. Ook in België. In "De Nieuwe Gazet" werd een scherpe polemiek gevoerd tussen redacteur Bert Verhoye en de gewezen leider van "Witte Brigade -Fidelio", Marcel Louette. Die zaak gaat echter niet alleen de gewezen weerstanders aan, doch al diegenen die begaan zijn met vrede en democratie.

- "Juist in naam van die democratie moeten wij toelaten dat alle meningen, inbegrepen diegene waarmede wij het niet eens zijn, ook de fascistische, zich vrij kunnen uiten. Wij mogen het fascisme niet met zijn methoden bestrijden.", - aldus de enen.

- "Om op die manier de democratie des te gemakkelijker de nek te kunnen kraken, zoals het in Duitsland gebeurd is.", - antwoorden de anderen.

- "Het is een fundamentele vergissing, toestanden van vóór 1940 te projekereren in 1974. replikeren de eersten weer. "De toestanden, - economisch, politiek, militair, - in Europa en in de wereld, zijn sedertdien grondig gewijzigd..."

Beide kampen hebben gedeeltelijk gelijk. Toch houdt het publiceren van "Mein Kampf" een gevaar in voor de democratie. En dus ook voor de vrede.

Het is immers niet zo, zoals Bert Verhoye in zijn artikel beweert, dat de overwinning van de nazis in het Duitsland van 1933 bewijst "dat van alle tegenstrijdige krachten het fascisme op de meeste volkswil kon rekenen". Indien dit zo was, dan zouden wij alle fascistische regimes en militair-fascistische diktaturen - Portugal, Spanje, Griekenland, Chili - wel moeten aanvaarden. Trouwens, Bert Verhoye spreekt zichzelf even later tegen, waar hij schrijft dat "het fascisme geen democratie uitroeit zonder economische achtergronden en motieven". Volgens hem zijn die niet meer dezelfde als in de jaren 40. Natuurlijk niet. Wij zijn er sindsdien flink op "vooruitgegaan". Inplaats van de nationale grootmachten, zoals het "Stahlverein" in Duitsland, - met Krupp, Mannesmann, Flick, Thyssen, enz. - zitten we nu met de nog grotere, nog machtigere en dus nog gevaarlijkere multinationale ondernemingen : General Motors, Exxon, I.T.T.... Maar hun doel is hetzelfde gebleven : de macht veroveren. Het "Stahlverein" en konsoorten, en niet de volkswil, hebben Hitler in Duitsland aan de macht gebracht, net zoals I.T.T., de kopermonopolies en konsoorten in Chili een militair-fascistische diktatuur aan de macht brachten, TEGEN DE VOLKSWIL IN.

Nu wij volop in de petroleumcrisis zitten ondervinden wij aan den lijve hoe machtig de multinationals zijn. Maar er is nog meer : de militaire blokken. In de steeds sterker wordende militair-ekonomische kompleksen, - die wij ook bijna als een multinationale onderneming zouden kunnen beschouwen, met een geheime dienst, of geheime diensten, als organiserend element achter de schermen, - staan de militairen als een soort uitvoerende macht naast de ekonomische. Is het een toeval, dat de generaals en kolonels de steunpilaren vormen van fascistische en fasciserende regimes ?

En wat heeft dat nu allemaal met "Mein Kampf" te maken ? Wij weten en zien het : de neo-nazibewegingen - enkele kleine groepen uitgezonderd - trachten zich te distancieren van het Hitler-nazisme en zich een modern, democratisch image te geven. Het brutale is uit hun programma verdwenen, doch de essentie blijft : het racisme, het militarisme, het nationalisme, het verwerpen van de democratie en de wil van het volk, om daar tegenover te stellen : het beroep doen op de sterke man en op de gewelddadige oplossingen. En dit alles vinden wij terug in "Mein Kampf".

Natuurlijk, en ook Bert Verhoye wijst erop, is de publikatie-rel rond "Mein Kampf" geen alleenstaand feit: het zit ingekapseld in de hele Hitler-rage die, met het filmedium op kop, de hele Westerse wereld overspoelt. Het is een "consumptie-artikel". Velen zullen gewoon meedoen aan die rage, zoals aan een andere in onze consumptie-maatschappij, omdat het "interessant" is dit boek te bezitten en in de bibliotheek te hebben. Maar ook dat is in zekere zin gevaarlijk. Vandaag, 30 jaar na de oorlog, nu de tijd van het Hitler-beest en -onmens voorbij is, gaat hij tot een historische figuur worden, een persoonlijkheid, zoals Napoleon en Caesar. Velen zouden het boek niet eens lezen. Maar alleen het uitgeven al maakt het tot een boek, dat naast gelijk welk ander leiding- of richtinggevend werk uit de geschiedenis mag geplaatst worden : de Bijbel, Het Kapitaal, de Lof der Zotheid... Velen die het wel zouden lezen worden daarvoor nog geen fascist. Kwestie van bewust te zijn, kritisch te lezen. Maar met een massa, die geconditioneerd is, die door de massa-media wordt geleid - of misleid - tot slikken en ja- knikken, is dit een gevaarlijk experiment. Vooral wanneer zekere kringen belang schijnen te hebben bij een versterking van het racisme, - kijk maar naar de recente kampanje tegen de gastarbeiders en de maatregelen die in vele landen tegen hen genomen worden, - van het nationalisme, van leger en wapening, terwille van het dwarabomen van de op gang zijnde pogingen tot ontspanning in de wereld. Of nog, wanneer zekere generaals meer en meer hun verontruste mili-

taire neus in de burgerlijke potjes beginnen te steken, zogezegd terwille van onze verplichtingen tegenover de NATO, de "weerbhaarheid" van het land, de gevestigde morele waarden...  
 En wanneer zij harder en harder beginnen te roepen op de sterke man...  
 Voor die heren is "Mein Kampf" ook hun kamp. Maar ons kamp en het kamp van de vredelievende en democratische krachten is het geenszins...

JAN VAN CALSTEREN.

Hellas, Helaas...

Jan Van Calsteren

Wie gaat er mee naar 't land van de hellenen?  
 Win nieuwe generaals en oude stenen?  
 Dat is het land waar 't allemaal begon:  
 kultuur, democratie en marathon.  
 Die zijn nu alle drie ver afgelopen.  
 Alleen wie geld heeft kan er nog wat van kopen...

Er werd een NATO-paard binnengelaten;  
 zijn bukkje stond gespannen van soldaten.  
 De grote tijd van Sparta was weer daar,  
 want 't Griekse vaderland was in gevaar.  
 Het werd een kruistocht tegen de barbaren,  
 en "en passant" ook tegen de lange haren;

De Argonauten zochten onverdroten;  
 Er varen Griekse schepen, klein' en grote.  
 Niarchos en Onassis varen wel,  
 in 't zelfde schuitje met de kolonel.  
 De groten varen goed, de kleinen slechter,  
 want generaals die spelen nu voor rechter.

Er waren Grieken die voor vrijheid vchten.  
 Er waren Grieken die de wijsheid zochten.  
 Zij bouwden tempels, scholen 't Parthenon  
 Diogenes zocht een mens onder de zon.  
 Maar wie durft er vandaag naar mensen  
 vragen?  
 In een tragedie moet men maskers dragen.

Vandaag zijn er soldaten met een rokje.  
 Zij steken voor de vrijheid nu een stokje.  
 De wijsheid buldert in orakelpraat:  
 wij bouwen aan een sterke Griekse staat.  
 Maar 't wroeten van miljoen en kleine  
 lieden,  
 't gaat allemaal in 't vat der Danaïden...

De zorgen van de dag wil je vergeten,  
 en à la Grecque' ook dansen, zingen, eten...  
 Je zont je bruin op 't mooie Griekse strand.  
 Je zoekt niet naar een mens in Griekenland.  
 Op Jaris zit een oude man te wenen.  
 Wie gaat er mee naar 't land van de  
 Hellenen? ...



#### BELGIE KOOPT NIEUWE TANKS...

Het hindert onze regeringen niet dat ons land tot over de oren in de schuld zit. In het kader van de "lopende kwesties" heeft de aftredende regering (ja deze waarin socialisten en kristen democraten zetelden) nog maar eens besloten 50 nieuwe tanks aan te kopen. Deze beestjes zullen vervaardigd worden door de West Duitse firma Kraus-Mattei in Munchen. Ze worden uitgerust met 35 mm kanonnen en Zwitsers luchtafweergeschut waarvoor de Zwitserse firma Oerlikon-Buhler uit Zurich instaat. Dus, onze regeerders roepen zelfs het excuus niet in dat de vervaardiging van deze wapens werk bezorgd aan onze arbeiders. Volgens de Zwitserse firma zijn de West Duitse en Nederlandse strijdkrachten al met deze wapens uitgerust. De Verenigde Staten zullen ze binnenkort uittesten. In andere woorden: onze regering geeft aan de V.S. het voorbeeld hoe ze de zaken moet aanpakken.....



# ZWARTBOEK V.D. AMERIKAANSE INTERVENSIE IN CHILI

Boekbespreking : Un livre noir de l'intervention américaine au Chili.

A. Uribe, Paris, Seuil.

Atmendo Uribe, eks-ambassadeur van Chili in Peking tot de overname van het bewind door de militaire Junta op 11 sept. 1973 (werd door de chineese regering niet langer gewenst, omdat ze de diplomatieke betrekkingen, ook onder een fascistisch bewind, met Chili niet wensten te verbreken) heeft met zijn "Un livre noir de l'intervention au Chili" een zeer nuttige aanvulling bezorgd op de in 1972 gepubliceerde "Geheime ITT Dokumenten" en het boek van Anthony Anderson over "The Sovereign State. The secret history of ITT".

Uribe die vanaf 1965 in de diplomatieke dienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Chili werkzaam was, was bijzonder goed geplaatst (aanvankelijk als juridisch raadgever bij verschillende internationale konferenties en naderhand als raadgevend minister te Washington) om een analyse te maken van de V.S.-houding tegenover Chili. Aan de hand van memoranda zowel door de chileense regering en experts als door experts van de V.S.-top opgesteld, Memoranda die trouwens voor grote gedeelten in het Zwartboek ter illustratie worden gepubliceerd, wordt vooral de relatie beticht tussen de prive-ondernemingen (met name de reuze multinationale ITT) en de top van het politiek machtsbestel van de V.S., met name de CIA, militaire experts, het Staatsdepartement, de Kissinger-equipe voor internationale zaken op het Witte Huis, de National Security Council en uiteraard Nixon zelf.

Hierdoor wordt het beeld dat ons over de ITT-aktie in Chili werd geschilderd enigzins genuanceerder voorgesteld en in zijn totale kontekst geplaatst. In het Zwartboek van Uribe komt immers duidelijk naar voor dat de politiek die door de V.S.-regering ten aanzien van Chili uitgestippeld en gevolgd werd, niet zozeer het gevolg is van de ITT-druk op de CIA (aan wie ondermeer een som van "n miljoen dollar werd aangeboden, doch dit afwees wegens het bestaande verbond waarbij het geen gelden van private oorsprong mocht aanvaarden) noch op het hoogste politieke echelon, maar veeleer dat de systematische harde lijn die tegenover Chili op economisch vlak gevoerd werd, wel degelijk beslist werd in het hoogste politieke orgaan van de V.S., de National Security Council, in aanwezigheid van Rodgers, Meyers, enz. Dit orgaan waarin Kissinger regelmatig actief aan de werkzaamheden deelnam, bleek de koördinator te zijn van de verschillende plannen die door respektievelijke staatsdiensten werden uitgewerkt : de Defense Intelligence Agency, het staatsdepartement, de CIA, en het Witte Huis-team.

Er werden minitieuze analyses gemaakt van de politieke en economische evolutie in Chili en de Verenigde Staten bleken zelfs beter uitgerust en ingelicht over de chileense toestand dan de regering van Allende zelf. Het is in de National Security Council dat de krachtlijnen van de te volgen politiek ten aanzien van Chili definitieve vormen kreeg. Het programma dat gebaseerd was op het interventieplan van de CIA van 29 september 1970 (op "aanvraag van ITT opgesteld) en dat de facto neerkwam op een zo snel mogelijk economische en politieke verstikking van Chili, kwam dus wel degelijk tot stand onder de rechtstreekse leiding en toezicht van Kissinger en Nixon.

Hoewel Kissinger ten overstaan van de buitenwereld de harde lijn waarover hij t.o.v. Chili geöpteerd had, verdoezelde door het democratisch image van de V.S. aan te stippen, had hij in werkelijkheid een ware ekskalatiepolitiek t.o.v. dit land opgebouwd die volkomen ingebouwd zat in zijn strategisch plan, waarbij hij een nieuwe internationale sfeer en orde wil opbouwen dat de V.S. gunstig gezind is (cf. D. Landau in "Kissinger, the use of power").

Zonder nochtans het gevaar en de grote economische en politieke macht dat achter een "politiek dier" als ITT steekt, te willen ontkennen, spruit het belang van het "Zwartboek" in de eerste plaats voort uit de belichting van de verantwoordelijkheid van de V.S.-regering zelf, bij de opstelling van de te volgen houding, weliswaar hierbij sterk geholpen door het speurwerk van de multinational ITT en de staatsveiligheidsdienst CIA (wier president, vice-president, en direktors regelmatig van de CIA naar ITT overwippen).

Het Chili-drama is illustratief voor de V.S.-houding t.o.v. het buitenbeentje dat het Chili van Allende was. Telkens weer komt datzelfde schema naar voor. We zouden tientallen voorbeelden hiervan kunnen opsommen. Om zich slechts tot de meest beruchte gevallen in Latijns-Amerika te beperken : denken we maar even aan de ingreep in Guatemala, de kubaanse crisis, de Santo Domingo-case, het nauw betrokken zijn van de V.S. in de staatsgrepen van uiterst rechts in Bolivië en Brazilië. De Chili-case houdt een nieuwe ernstige waarschuwing voor de toekomst in. Van bij de aanvang, was in de conceptie van Kissinger, de chileense katastrofe, de staatsgreep, de burgeroorlog en zelfs eventueel het fascisme slechts een uitgesteld maar noodzakelijk kwaad en zouden deze ingrepen toch onvermijdelijk dienen plaats te grijpen op het ogenblik dat dit noodzakelijk zou worden in het raam van de globale doelstellingen van de noordamerikaanse politiek.

Brigitte Van Maele.

# dokument

1974

(3)



Jean Verstappen,  
Nguyen Mai (die in  
1972 in ons land  
verbleef), André  
De Smet en Kanunnik  
François Houtart.

## KENNIS MAKEN MET HET LEVEN EN DE WEDEROPBOUW IN NOORD VIETNAM.

U herinnert het zich nog. Gisteren, toen Vietnam het slachtoffer was van een verschrikkelijke oorlog, toen dagelijks bommen werden uitgekeerd over Noord Vietnam, met de bedoeling de moreel van het volk te breken en de ekonomie van het land te vernietigen, toen, ja toen kwam Vietnam wel even aan bod in onze kranten. Nu is de sensatie er af. Of toch niet. Wanneer de kliek van Thieu, van wie ieder erkent dat het een dictatoriaal regime is, een of ander leugenachtig bericht de wereld instuurt, ja dan wordt dit wel gretig opgenomen in onze informatiemedia. Het past in hun kraam ziet u. Voor het andere Vietnam is er weinig belangstelling. Denk maar eens aan de 200.000 politieke gevangenen die in de kerkers van Saigong kreperen. Waar leest u hierover iets? Over de wijze waarop het volk van Vietnam zijn wonden heelt en met een ongelooflijke wilskracht zijn wederopbouw aanpakt, ja, daarover zult u weinig vernemen in onze pers. Daarover wordt, alsof het om een afspraak gaat, het stilzwijgen bewaard. Dit is me erg, zeer erg opgevallen, bij de terugkeer van de eerste Belgische delegatie die Noord Vietnam bezocht. Een perskonferentie mocht zich slechts in de belangstelling van een vijftal joernalisten verheugen. Op een aanbod van vijf en veertig week en maandbladen hun nadere informatie ter beschikking te stellen, sloeg de delegatie af. Slechts één artikel over het leven en de wederopbouw in Noord Vietnam kwam te voorschijn.

De delegatie  
gepu  
argu  
Uit  
van h

andere reizigers voor een grote Brusselse krant werden niet in de gelegenheid te nemen. De delegatie was van mening dat hij enkele van hun negatieve ervaringen moest opnemen... alleen de muur van het stilzwijgen, maar ook de muur van het stilzwijgen in Vietnam wordt opgetrokken.

Op uit  
de Dem  
zochte  
fessor  
Leuven,  
de Fran  
ging Bel  
januari  
Noord-Vi  
We hadde  
personen  
religieuz  
Hanoi, Ha  
de door de  
zwaar get  
scholen, h  
cooperatie  
e.a. inste  
met het le  
hun werkm  
de straat  
de open

(5)  
21/10  
1974

ging van  
nam be  
ot, Prof  
iteit te  
ris van  
reni-  
nd  
jaar

en met  
lturele  
n in

stroken  
bombarde

bare markten, parken en kulturele centra. Wij spraken met Westerse diplomaten en joernalisten die sinds geruime tijd in het land verblijven en dus meer inzage en kennis hebben over de problemen die zich voor de bevolking stellen. Kortom, we probeerden in een minimum van tijd een maximum aan informatie samen te brengen over de talrijke aspecten van het leven in de wederopbouw in Vietnam op alle niveau's. Ik wens hier onze gast heren te danken voor de inspanningen die zij gedaan hebben om ons bij deze op te helpen. Geen enkele vraag hebben zij onbeantwoord gelaten. Met de bescheidenheid die hun eigen is hebben ze ons integendeeld geholpen om een inzicht te krijgen op alle problemen, op alle moeilijkheden, die zich voor hen stellen. Het feit dat Minh

Vin en Nguyn Mai, die deelnamen aan de konferentie te Parijs en meerdere malen in ons land waren bij de organisatie van deze studiereis betrokken waren heeft ons zeker en vast heel wat geholpen. Natuurlijk hebben we niet de pretentie alles te weten. We hebben ook niet tijdens ons verblijf alle gewesten kunnen bezoeken. We waren o.m. niet, om praktische reden, in de gebieden onder de 20ste breedtegraad. Niet verwonderlijk echter. Joernalisten vertelden ons dat aldaar niets, maar ook niets, meer rechtstaat. Bij het binnenkomen van tal van gemeenten slechts dit éne bordje "Hier stond de stad.....". Terugkerende tot wat wij, persoonlijk gezien en gehoord hebben, wil ik hier trachten onze, mijne indrukken weer te geven.

#### DE WEDEROPBOUW.

De eerste grote taak van het Vietnamese volk is, het spreekt vanzelf, het land herop te bouwen en de economische ontwikkeling op gang te brengen. Het eerste doel dat men zich heeft gesteld is tijdens de periode 1974-1975 de economie terug te brengen op het niveau van 1965 - t.t.z. het jaar voor de bombardementen - en in grote lijnen de wederopbouw te volbrengen.

Bij deze wederopbouw staat het Vietnamese volk voor enorme problemen. Om een oplossing te geven aan de woningnood heeft men volgens de volgende normen gewerkt. Men bouwde huisjes van bamboe (voorzien voor een periode van twee jaar), huisjes in klei en ander materiaal (voorzien voor een periode van zeven jaar) en reeds normale woningen.

Wat de bedrijven betreft werden in vooruitzicht van de bombardementen, in talrijke bedrijven de machines uitgebrouwen en naar het platteland overgebracht. Vandaag wordt werkplaats na werkplaats hersteld en opnieuw op gang gebracht.

In akkoord met de socialistische landen werd eveneens een plan voor de wederopbouw opgesteld.

Tijdens ons verblijf in Viëtnam was er zo een groep van specialisten uit de DDR. Deze gaan o.m. bijdragen tot de volledige wederopbouw van de stad Vinh (hoofdstad van de provincie Nghé An) die volledig vernietigd werd. Een veertigtal urbanisten, architecten en bouwarbeiders zullen hier gedurende enkele jaren behulpzaam zijn.

De nodige materialen zullen hiervoor uit de DDR overgebracht worden. Ook voor de uitbouw van de plaatselijke industrie en de vorming van de Vietnamese specialisten zal ingestaan worden. Voor de opbouw van een hospitaal en de hulp bij de uitbouw van de glasindustrie zal de DDR zijn bijdrage brengen.

Andere socialistische landen hebben zich verantwoordelijk gesteld voor de wederopbouw van andere gewesten. Hongarije staat in voor de opbouw van Hon Gay. De Sovjet-Unie voor Hanoi, enz. enz.

Intussen studeren, zoals dit o.a. het geval was tijdens de oorlogsperiode een 30.000 Vietnamese jongeren in de universiteiten en technische scholen van de socialistische landen.

Eerstdaags zullen 500 Kubaanse bouwarbeiders aan de rand van Hanoi aan de bouw van een nieuwe stad beginnen. Zij zullen ook instaan voor de bouw van een brug die Hanoi met deze nieuwe stad zal verbinden en te Hanoi zelf een nieuw hotel bouwen. Bulgarije zal voor de uitvoering van dit project instaan, voor de opbouw van een cementfabriek en de nodige steenbakkerijen.

Met dit alles, is het probleem van de wederopbouw, hoe belangrijk deze bijdrage ook is, nog niet opgelost. Het Vietnamese volk zal zelf voor de grootste inspanningen zorgen.

Ook de Westerse landen (België) kunnen én moeten hier een belangrijke hulp brengen.

Ondanks de belofde bijdrage van de USA, waartoe deze zich tijdens de Konferentie van Parijs verbonden hadden, heeft Nixon geen woord gehouden.

Ook vanwege ons land en de andere EEG-landen is van de gedane beloften niets in huis gekomen.

Viëtnam geniet op dit ogenblik slechts hulp van Zweden dat zich o.a. verbonden heeft een papierfabriek te bouwen. Ook Australië schijnt geneigd te zijn een bijdrage te leveren.

Het is wenselijk dat wij van onze regering een concrete houding moeten eisen.

Dit belet niet dat de openbare opinie, hoe beperkt haar mogelijkheden ook zijn, zoals in het verleden een nuttige hulp kan brengen. Alle hulp, hoe klein ook, is welkom, en nuttig voor de wederopbouw van Viëtnam.

Hon Gay  
de streek der koolmijnen.

Hon Gay is de hoofdstad van de provincie Quang-Dinh. Een stad van 80.000 inwoners.

Dit is de belangrijkste energiestreek van Noord-Viëtnam. Er bestaat een kolenbekken van  $\pm$  2.000 km. lang en 80 tot 100 km. breed.

Sinds 100 jaar wordt dit bekken, in openlucht uitgebaat. Men graaft hier antraciet van een zeer hoge kwaliteit (1 kg - 7 à 8.000 calorieën). De produktie van de mijn bedroeg in 1967 - het beste jaar - 4,5 miljoen ton. Tijdens deze periode werd ook naar ons land uitgevoerd.

De produktie is op dit ogenblik niet zo erg belangrijk. De mijnstreek en de stad hebben ook zeer hard te lijden gehad onder de Amerikaanse bombardementen.



Het eerste bombardement op Noord-Viëtnam was op deze streek. De eerste Amerikaanse piloot (Everet Albin) werd ook aldaar, gevangen genomen.

Van april 1972 tot december 1972 - 178 dagen lang - waren er praktisch dag en nacht bombardementen. Men noteerde er niet minder dan 603 aanvallen van eskadrilles van minstens vier vliegtuigen.



Tijdens de bombardementen die door president Johnson werden bevolen, werden door de plaatselijke verdediging 173 vliegtuigen neergehaald. In de periode van Nixon werden het er 200 exemplaren.

Hon Gay zelf werd praktisch volledig vernietigd: meer dan 4.000 woningen, de hospitaal, scholen, kortom praktisch alles.

Na de ondertekening van de akkoorden van Parijs was de eerste opdracht aan de van het platteland terugkerende bevolking de nodige woonst te bezorgen. De geteisterde gebouwen werden min of meer hersteld en noodwoningen in bamboe gebouwd. Inspanningen werden gedaan om de produktie opnieuw op gang te brengen.

Binnen 15 jaar voorziet men een produktie van 30 a 40 miljoen ton. Gelijktijdig wil men ook de nodige infrastructuur e.a. industrieën uitbouwen o.m. een chemische industrie.

Hon Gay heeft op industrieel vlak zeker heel wat troeven gezien de streek eveneens over een eigen haven beschikt.

Percentgewijze heeft deze streek de meeste arbeiders van Viëtnam.

De arbeidersklasse heeft er ook heel wat tradities.

Het is in deze streek (te Hon du Point - naam van de rots) dat op 1 mei 1930 de eerste cel van de Arbeiderspartij werd opgericht

Onder het Frans kolonialisme werd er in 1936 door 30.000 arbeiders gedurende

één maand een staking gevoerd die door de werkers gewonnen werd op 12 november van dat jaar.

Deze dag is dan ook vandaag een officiële feestdag geworden.

De lonen van de mijnwerkers bedragen 60 Don voor een gewoon arbeider, voor de gespecialiseerde 90 Don. Naargelang de geleverde prestaties worden echter lonen van 170 tot 210 Don bereikt.

Aan de mijn werken ongeveer nog 30 % vrouwen die licht werk verrichten, doch deze worden meer en meer vervangen. Pensioen wordt toegekend na 25 jaar dienst waarvan 15 jaar in de mijn.

#### EERSTE VASTSTELLING.

Na een dag doorgebracht te hebben in Dacca (Bangla Dech), waar de armoede en de ellende zo langs de straten loopt, waar de kinderen u met tientallen aanklampen en met de honger in de ogen rondlopen, is het eerste contact met Hanoi wel verbouwerend. Ondanks Hanoi heel wat zuiderlijk ligt dan Dacca was er niet de zon, de warmte van Bangla Dech. We arriveerden enkele dagen na de Ted (de Vietnamese Nieuwjaar) in een land waar het volgens de plaatselijke normen volop winter is. Winter in Noord Vietnam (niet op dezelfde wijze in Zuid Vietnam) betekent regen, regen en nog eens regen. Van die druilende regen die alles vochtig maakt. De temperatuur haalde er tussen de 5 en de 10 graden. Niet zo erg zult u denken. Wanneer u weet dat nergens verwarming is. Noch in het Hotel, noch in de scholen, noch in de auto's dan krijgt ge hier reeds een ander idee over. Van de luchthaven naar het hotel werden we reeds direct gekonfronteerd met de door de Amerikaanse bombardementen aangerichte schade. Maar in de dorpen, in de wijken van Hanoi die wij doorkruisten, zagen we tot onze verwondering, in tegenstelling tot Dacca, dat ieder goed gekleed, goed gevoed, actief bij het een of andere betrokken was.

#### ENKELE ALGEMENE GEGEVENS.

Vietnam, waarover we hoger schreven dat het een vochtig klimaat heeft, ziet in de zomer de thermometer stijgen tot 30 à 40 graden. Waar bij ons ieder zich in de zomer laat "bruinen" beschermt men zich tegen de zon in Vietnam. Zo er geen verwarming is dan ontbreekt het niet aan ventilators. Het slapen onder een muskietnet is onontbeerlijk. De fiets is het uitverkoren vervoermiddel in Vietnam. Honderden, duizenden fietsen ziet men langs de straten. Aan de hoeken van de belangrijkste kruispunten zijn een soort mini-ateliers voor de reparatie van fietsen opgesteld. Wanneer men weet dat de waarde van een fiets ongeveer vijf maal het doorsnee

maandloon bedraagt kan men vaststellen dat er een relatieve - volgens Aziatische normen - welstand heerst ondanks de jaren oorlog.

Volgens de laatste telling, 1965, wonen in Noord Vietnam 20 miljoen mensen. Zestig percent van de inwoners is geen dertig jaar. Vietnam heeft ongeveer 1 miljoen minderheden en telt ± 1 miljoen katholieken.

De naam Viet - Nam dateert eigenlijk uit de periode van de Chinese bezetting. Viet betekent ras, Nam is zuiden. China betekent het centrum.

De centra van Hanoi en Haifong zijn typische produkten van het franse koloniale tijdperk.

De gebouwen dragen er de stempel van de typische koloniale stijl.

De kathedraal van Hanoi is een monument van de neo-gotiek. Ze staat er op een pleintje zoals men er in de Franse provincie vindt. Kortom een architectuur waarbij nergens rekenschap gehouden werd met de tradities, het verleden, de typische eigen haard van het volk van Vietnam.

#### DE MENS EERST.

Het spreekt vanzelf dat mijn eerste belangstelling uit ging naar de plaats van de mens in het door de oorlog zo diepbeproefde Vietnam. Wat zijn de sociale voorwaarden in dit land. Bij de beoordeling van de sociale situatie in Vietnam moet natuurlijk steeds rekenschap gehouden worden met alle elementen. Men moet geen vergelijkingen gaan maken met de situatie en de mogelijkheden in ons land. Dit betel niet dat in tal van sektoren we achteraan komen. Niettemin moet rekenschap gehouden worden met het feit dat het een land is van de derde wereld. Een van de vele landen die de uitbuiting van het kolonialistisch systeem hebben gekend. Dit betekende zoals men weet het niet vormen van plaatselijke kaders, de uitbating van het meest rendabele en noem maar op. Een ander aspect zijn de gevolgen van de jarenlange oorlog, de vernietigingen, het mobiliseren van duizenden mensen voor de verdediging. Zelfs vandaag, na de akkoorden van Parijs, is de oorlog niet gedaan.

Het Vietnamese volk blijft gemobiliseerd voor de verdediging omdat men bij ervaring weet hoe weinig de vijand te betrouwen is. En er is de noodzakelijke hulp, op alle vlak, aan de broeders uit het Zuiden, die, met de akkoorden van Parijs, de vrede nog niet in hun bereik hebben. Ondanks dit alles staat het Vietnamese volk op sociaal gebied een belangrijke stap hoger dan de andere volkeren van Azië. De socialistische maatschappij, de nieuwe structuren die er worden uitgebouwd, wat een betere en eerlijke inkomstenverdeling tengevolge heeft, is daar natuurlijk niet vreemd aan.

Er bestaat dan ook geen werkloosheid in Noord Vietnam. Ieder wordt op een of andere wijze in de produktie betrokken. Hetzij in de bedrijven, op het platteland of in de nog brede laag van kleine zelfstandigen. De Vietnamese arbeiders kennen de acht uren dag. De acht en veertig uren week. Meestal gaat de dagtaak van 7 tot 11 u en van 14 tot 18 uur. De lange middagpauze is er om reden van de grote warmte in de zomermaanden.

De gezondheidszorg is kosteloos. De studies eveneens. De arbeiders hebben recht op 10 dagen verlof met behoud van loon. Plus een kosteloze reis naar een vakantiecentrum of de familie. Het gemiddeld loon bedraagt 60 Don. Het minimumloon 40 Don. Dokters, Professoren e.a. verdienen 100 Don. De President van de Republiek 210 Don wat het maximum is. De meeste arbeiders verdienen, naargelang hun bijdrage aan de produktie of beroep tussen de 80 en de 160 Don. Arbeiders en bepaalde sektoren o.m. de mijnwerkers halen echter lonen tot 210 Don. Kortom het principe "aan ieder volgens zijn kennis en zijn prestaties" wordt in ere gehouden. De pensioengerechtigde leeftijd is voor de mannen 60 en voor de vrouwen 55 jaar. Pensioen wordt toegestaan vanaf 25 jaar effectieve arbeid en bedraagt 70 tot 80 % van het laatste loon. Als kindergeld ontvangen de families 5 Don per kind. Jaarlijks worden nog twee bijkomende premies toegekend.

#### DE BETEKENIS VAN DE VROUW.

De vrouw in Vietnam is geen verkoopprodukt. Laat ons zeggen dat zij "haar man staat". Meermalen hoorden we zeggen "ons land heeft alles te danken aan de inzet van de vrouwen". Het waren en zijn zij die in de bedrijven, op het land, de plaats van de gemobiliseerde mannen overnamen. Het waren zij die plaatselijk in de bres stonden voor de verdediging tegen de aanvallen der Amerikaanse bombardementen. Hetzij aan het afweergeschut, hetzij door in te staan voor de bevoorrading van de gevechtseenheden. We maakten in het vliegtuig dat ons naar Hanoi bracht kennis met een zeer bescheiden Vietnamese dame. Later vernamen we, per toeval, van drie Amerikaanse journalisten dat deze dame boven haar stad vijf Amerikaanse bommenwerpers neerhaalde terwijl ze, als textielarbeidster, een belangrijke rol speelde in het produktieproces van haar bedrijf.

Het is dus te begrijpen dat de promotie van de vrouw geen ijdel woord is in Vietnam. Men moedigt de meisjes aan te studeren en vertrouwen in zich zelf te krijgen. Opvallend is dan ook te weten dat bv., in het Hoger Onderwijs, de meisjes steeds één punt voor krijgen. Wanneer op politiek of administratief vlak een plaats open staat dan wordt, wanneer de kandidaten een gelijke kennis hebben, voorrang verleend aan het meisje. Na haar volgt de kandidaat die tot een nationale minderheid be-



hoort. Pas dan komt de Viet... en ieder vindt dit normaal omdat men van het principe vertrekt dat de vrouw en de nationale minderheden op de verantwoordelijke posities hun plaats moeten krijgen... In bedrijven waar het personeel hoofdzakelijk uit vrouwen bestaat, wordt ook door de wet voorzien dat de meerderheid van de beheerders vrouwen dienen te zijn. Ook de post van directeur of tenminste Onder directeur moet door een vrouw ingenomen worden. Ook in andere bedrijven waar een aantal vrouwen tewerkgesteld zijn moet in de directie steeds minimum één vrouw opgenomen worden. Niet zo slecht hé in vergelijking met de plaats die de vrouw in onze maatschappij inneemt....

#### **RANTSOENERING.**

Vertrekkende van de werkelijkheid, t.t.z. dat een belangrijk deel van de bevolking van de landen van de derde wereld honger heeft is het wel opvallend dat in Noord Vietnam niemand honger lijdt. Niettemin kent Noord Vietnam sinds 1965, het beste jaar), een oorlog en de daarbij behorende vernietigingen. De zaak is duidelijk. Er bestaat een eerlijker en rechtvaardiger verdeling waardoor ieder aan zijn trekken komt. Ieder krijgt zijn deel van de koek. Vandaar de noodzaak er voorlopig een rantsoeneringssysteem op na te houden, voor de belangrijkste produkten. De volwassenen hebben recht op 15 kgr. rijst. De kinderen op 10 kgr. Personen die zware beroepen uitoefenen, mijnwerkers e.d. kunnen tot 25 kgr. per maand ontvangen. Melk wordt voorbehouden voor kinderen en zwangere vrouwen. Suiker is beperkt tot 300 gr. wat ook het geval is voor het vlees. Vis is echter tijdens de meeste periodes vrij, alsook het pluimvee. Vietnam heeft echter, jaar in jaar uit, een grote verscheidenheid aan groenten en fruit. Bananen en appelsienen vindt men er in grote hoeveelheid. Opvallend is dat de meeste produkten, ook gerantsoeneerde op de vrije markt te verkrijgen zijn.

De prijzen liggen er wel aanzienlijk hoger en belopen bijna het dubbele van deze die met het rantsoenboekje kunnen bekomen worden. Ieder is dus wel in de mogelijkheid naast de elementaire levensmiddelen nodig voor het onderhoud, zich een of ander produkt aan te schaffen. Op gebied van kleding heeft de inwoner recht op 5 meter fluweel in de stad, in de dorpen is het 4 meter. Men staat er wel verwonderd bij te kijken in de winkels, op de talrijke openbare markten die gans de dag open zijn, of in het groot warenhuis van Hanoi een zeer grote verscheidenheid van produkten te zien. Naast de waren van eigen produktie zijn het hoofdzakelijk artikelen uit de socialistische landen maar eveneens uit Hong Kong, Singapur enz.

#### **ONDERWIJS.**

Meldenswaardig voor de Democratische Repu-

bliek Vietnam is zeker het onderwijs. Ondanks de beperkte middelen waarover het land beschikt ligt dit, alle verhoudingen in acht genomen, op een betrekkelijk hoog niveau. Hierbij kan men niet vergeten dat ruim 40 % der scholaren door de bombardementen volledig vernietigd werden. Men mag eveneens niet uit het oog verliezen dat tijdens de periode der bombardementen de kinderen naar het platteland werden gezonden.

Er bestaat in Noord Vietnam geen onderwijsplicht. Alle kinderen gaan niettemin naar school.

Onze zegsmannen verzekerden ons dat het analfabetisme niet hoger ligt dan 1 per 1000 wat zeker een rekord kan genoemd worden. Een nieuw onderwijs ligt ter studie. Dit betekent niet dat, zoals we dit meestal kennen, aan de top een nieuw plan uitgedokterd wordt. Integendeel de discussie wordt van onder naar boven en van boven naar onder steeds ten volle gevoerd. Op dit ogenblik wordt het onderwijs volgens volgende normen aangepakt. Er is de 1ste graad van 7 tot 11 jaar die alle kinderen doorlopen. Een tweede van 11 tot 14 jaar dat door 60 à 70 t.h. wordt verder gezet en een derde graad waar de verhoudingen plus minus dezelfde blijven. Vanaf de tweede graad wordt een tweede en derde taal aangeleerd. Russisch en Chinees komen hierbij vooraan. Hierop volgt Engels en in veel mindere mate Frans. Cursussen in Marxisme komen voor vanaf de derde cyclus.

Het onderwijs heeft niet alleen de opdracht de leerlingen de nodige leerstof bij te brengen maar door het bevorderen van een algemene ontwikkeling een nieuwe mens te vormen.

De praktijk en theorie worden dan ook nauw aan elkaar verbonden. De kinderen doen praktische handarbeid in de eigen werkplaatsen van de school of, wanneer deze er niet zijn, in het bedrijf dat steeds de patronage heeft over de school. Een nauwe band tussen de werkers en de school wordt dus steeds in acht gehouden als een stuwend element.

#### **DE SCHOOL THI PHUEN TE HAIFONG.**

We maakten met scholen kennis te Haifong en in een landbouwcoöperatieve in de omgeving van Hanoi. De school Thi Phien is een lagere en middelbare school die vroeger zeer goed uitgerust was. Zondag 16 april 1972 werd deze school door een dertigtal B 52 bommenwerpers bestookt. Sommige vliegtuigen kwamen zelfs een viertal malen terug om hun bommen over de school te droppen. Een van de leraars die dit meemaakte vertelde ons dit verschrikkelijk moment. De school werd voor 2/3 vernietigd. Onze foto's en dia's zijn hier de getuige van. Een honderdtal bommen, waarvan verschillende niet ontploften, werden uitgestrooid. In de school Thi Phien gaat het zoals elders in Vietnam. Door het gebrek aan



klaslokalen gaan de kinderen in ploegen naar school. Met 40 à 60 kinderen per klas. De eerste ploeg volgt de lessen van 6.30 u tot 11u. De tweede ploeg komt aan de beurt van 13 tot 18u. Dit alles met dezelfde leraars. Meestal gaan dan in dezelfde klassen dan nog avondlessen door. Nu moet u weten dat er in deze klassen geen ramen zijn. U kunt zich zo inbeelden dat het bij een temperatuur van 5 à 10 graden niet zo lekker is. Het meest elementair materiaal ontbreekt vandaag in de scholen. Zelfs goede borden. Beroep werd gedaan op de UNESCO om hier een helpende hand toe te steken. De Vietnamezen vonden veel in ons voorstel, onderzoeken contacten te leggen tussen Belgische en Vietnamese scholen. Hier zit zeker een mogelijkheid om de horizont van onze kinderen te verruimen en mogelijk hun Vietnamese broedertjes en zusters ter hulp te komen.



*School waar nog lessen plaats hebben.*

nergens een dergelijk uitgewerkte gezondheidsdienst te kennen. De gezondheidsdienst is er volledig kosteloos. Men heeft een systeem uitgebouwd van sanitair teamwerk. De aandacht gaat in het bijzonder naar het post-sanitair onderzoek, de preventieve geneeskunde. Elk dorp, elk bedrijf, elke school heeft zijn eigen sanitaire diensten. Het soort verpleger of hulpmedicus wordt dikwijls door iemand die gewoon in de produktie staat waargenomen. Deze titel haalt men na drie jaar studie. Een dokter voor algemene geneeskunde is bestemd voor 10.000 inwoners wat natuurlijk aan de lage kant nog is volgens onze normen. Het diploma voor dokter wordt behaald na zes jaar studie. Voor specialisatie is de studietijd zeven jaar. Sinds enkele jaren wordt de hulpmedicus geleidelijk aan uitgeschakeld en wordt er meer aandacht geschonken aan de vorming van volwaardige dokters.

Arbeiders en bedienden kunnen ook op de Universiteit avond- en zondagkursussen volgen. Op vijf jaar halen ze dan een Universitair diploma. Ook de radio draagt bij tot de algemene ontwikkeling. Nguyen Mai vertelde ons dat zijn buur zijn dag begint met het volgen van Engelse lessen in de radio. Ook de T.V., die sinds korte tijd twee avonden per week uitzendingen geeft, besteedt een deel van zijn tijd aan onderwijsproblemen. Wij hadden de gelegenheid er in ons Hotel zo enkele te zien. Studenten in Noord Vietnam ontvangen een beurs en een studieloon. De ouders moeten slechts instaan voor de kleding van hun kinderen.

#### DE GEZONDHEIDSZORG.

Noord Vietnam is er in geslaagd, inzake gezondheidszorg, zich als een model op te stellen voor heel wat landen van de derde wereld. Kanunnik Houtart, die gezien zijn kennis van de meeste Aziatische landen de nodige ervaring heeft, zegde ons

Bijzonder belangrijk is het verband dat gelegd wordt met de traditionele volksgeneeskunde.

Een voorbeeld : voor de behandeling van rumathisme, die gezien het werk op de rijstvelden en het vochtig klimaat veel voorkomt wordt veel gebruik gemaakt van een drankje dat samengesteld is met beenderen van tijgers ! Zoals in andere socialistische landen wordt het beroep van dokter als een typisch vrouwelijk beroep aanzien. Een groot aantal dokters zijn dan ook vrouwen.

Noord Vietnam is, zoals alle landen van de derde wereld, een kinderrijk land. Het is fantastisch wat men aan kinderen in de parken, op de straat, kortom overal ontmoet. Een inspanning wordt echter gedaan voor de geboorteregeling. In 1970 was het geboortecijfer 2,8 t.h. Voor 1973 daalde dit reeds tot 2,2 t.h. Als streefcijfer voorziet men echter 1,2 t.h.

#### HET HOSPITAAL BAC MAI TE HANOI.

Men zal zich herinneren dat het Hospitaal van Bac Mai in de wereldbelangstelling kwam door de bombardementen die het onderging in 1972. We maakten kennis met de gevolgen van deze barbaarse Amerikaanse bombardementen. Het hospitaal van Bac Mai is het grootste van gans Vietnam. Dit hospitaal is in medische kringen bekend als een belangrijk centrum voor onderzoek inzake leverkanker.

De paviljoenen van Bac Mai strakken zich over een oppervlakte van 16 Ha. Het ligt op de rand van de stad en er is niets in de omgeving dat op een militair objectief lijkt. Dit heeft niet belet dat 8 57 bommenwerpers het herhaaldelijk op een barbaarse wijze zijn komen aanvallen met o.m. bommen van 1000 ton. Dit was het geval op 27 juni 1972, 19 december '77 en 22 december 1972 tijdens de terreur-aanvallen op Hanoi en Haifong.

Dit laatste bombardement was het hevigste 28 personen - dokters, verpleegsters, e.a. personeel lieten er het leven. Gelukkig had men als voorzorgsmaatregel de meeste zieken naar veiliger worden gebracht. Het is niet overdreven te schrijven dat Bac Mai voor 80 à 90 % vernietigt werd. Onze foto's en dia's bewijzen het. Alle paviljoenen werden getroffen. Talrijke, zoals o.m. de bibliotheek, de apotheek e.a. werden met de grond gelijk gemaakt. Dit Universitair Hospitaal waar vroeger - 800 dokters en stagiairs werkten - wordt vandaag geleidelijk, maar met de meest primitieve middelen, opgebouwd. De wandelingen, garages e.a. plaatsen werden tot ziekenkamers ingericht. Op de meest elementaire wijze worden terplaatse de ruines opgeruimd, stenen gegoten om alles voorlopig te kunnen opkalefateren. Vandaag zijn reeds opnieuw 400 dokters en studenten aan het werk. Het Hospitaal Bac Mai heeft echter dringend, op alle vlak, hulp nodig. Boeken, akklimatoren, medische apparatuur en noem maar op. Onze hulp, hoe klein ook wordt hier tenzeerste op prijs gesteld.

Het is goed hier nog aan toe te voegen dat we een ander gebombardeerd hospitaal zagen, in een stad waarvan de naam me ontgaat is, dat nu volledig zal worden heropgebouwd en heringericht door teendoen van de Wereldraad der Kerken.

#### OLIECONCERNS IN V.S.

365 MILJARD FR. WINST.

Tijdens een parlementaire hoorzitting verklaarde de Amerikaanse Staatssecretaris van Financiën, Frederick Hickmann, dat de winsten van de Amerikaanse oliemaatschappijen dit jaar 9,4 miljard dollar (365 miljard fr.) zullen bedragen tegen 3,7 miljard dollar vorig jaar. Voor de komende 6 jaar wordt voor dezelfde maatschappijen een winst voorzien van 30 miljard dollar na aftrek van belastingen.



**Doe iets aan je toekomst**  
**spaar**  
bij de  
**ASLK**

## bijdrage van het colam



CENTRUM  
ORIENTATIE  
LATIJNS-  
AMERIKA  
TE ROERMOND

### DE CHILEENSE CATASTROFE IN HET PERSPECTIEF VAN LATIJNS-AMERIKA.

Aan de Iberoamerikaanse universiteit van Mexico is 17 september 1973 een panel gehouden over de situatie in Chili. Bij deze gelegenheid heeft professor Angel Palerm de nu volgende uiteenzetting gehouden. Hij ziet vijf grote slachtoffers van de Chileense gebeurtenissen.

#### I De illusie van de vreedzame verandering.

Het eerste grote slachtoffer van de Chileense catastrofe is "de illusie van de

vreedzame verandering". Ik ontken niet die mogelijkheid in speciale omstandigheden, in concrete samenlevingen, in ongewone historische conjecturen. Maar ik zou durven te beweren dat in LA en voor de huidige historische situatie, de Chileense crisis een eind maakt aan elke illusie van vreedzame verandering en van een verandering langs democratische wegen.

Er waren weinig basis-modellen voor snelle verandering: Je had Cuba, dat velen afwezen zowel vanuit humanistische overwegingen als vanuit efficiëntie en je had Chili, waarop talrijke slecht gefundeerde verwachtingen werden gebouwd.

Deze eerste reflexie is noodzakelijk. Als het geweld in LA aangewend moet worden in alle gevallen om de verandering te verkrijgen, eist dit een grondige herziening van de politieke bewegingen, de ideologieën en de partijen. Een dergelijke reflexie vraagt tijd. Deze reflexie moet groeien in een diep besef van de verantwoordelijkheid en door de analyse te combineren met de theorie en de praxis. Anders verwachten we tragedies nog groter dan welke Chili beleeft.

#### II. De illusie van de bondgenoten buiten het continent.

Het tweede grote slachtoffer van de Chileense tragedie is "de illusie van de bondgenoten buiten het continent". Wij zijn er ons van bewust dat Cuba zich heeft kunnen handhaven dankzij de sterke steun van een buitencontinentale mogendheid: de Sovjet Unie. Deze heeft de Noord-amerikaanse agressie tegengehouden, het regiem van Castro helpen stabiliseren en beschermt nog steeds op vele manieren Cuba.

Ik geloof dat dit afgelopen is. Het geval Chili is een duidelijke demonstratie van wat de entente cordiale tussen Nixon en Breznev en de nieuwe internationale politieke strategie van Kissinger voor resultaten gaat opbrengen. De wereld is duidelijk in invloedssferen verdeeld. Wij vallen in één ervan om wel duidelijke geografische motieven. De conclusie is dat wij alleen staan. Er is op dit moment in het panorama van de wereldsituatie geen mogendheid die Rusland kan vervangen of tenminste het hoofd kan bieden aan de bijna onweerstaanbare druk van de USA op LA.

Wij staan inderdaad alleen. Dit wil niet zeggen dat tijdelijke en onstandvastige bondgenootschappen met mogendheden buiten het continent niet mogelijk zijn; maar men moet die zien met dit precair karakter.

#### III De illusie van de christendemocratie.

Het derde slachtoffer in Chili is "de illusie van de christendemocratie". Zonder evenwel de concrete graad van medeplichtigheid van alle christendemocraten in de staatsgreep te kennen, kunnen we nu toch wel zeggen dat de christendemocratie in Chili zichzelf onmaskerd heeft als een partij



Gevangentissen  
Konsentratiekampen

Overgenomen uit "STERN"



van de oligarchie, als een partij die niet bereid is deel te nemen noch bij te dragen aan een proces van radicale veranderingen. In het tragische uur van de waarheid schaart de D.C. in Chili zich aan de zijde van de meest reactionaire krachten.

#### IV De illusie van de Noordamerikaanse tolerantie.

Het vierde slachtoffer is "de illusie van de Noordamerikaanse tolerantie." Velen geloofden (of wellicht niet zo velen) dat een aantal bescheiden veranderingen een begripvolle reactie in de USA zou oproepen. De brutaliteit van de staatsgreep in Chili, het voortduren van de grote economische blokkade had zeer gemakkelijk weerstaan kunnen worden, als er enige neiging tot tolerantie was.

#### V De illusie van de LA solidariteit.

Het vijfde grote slachtoffer is "de illusie van de LA solidariteit". Er is geen dergelijke solidariteit vooral niet op regeringsniveau. Iedere keer wordt het duidelijker dat binnen het kader van de nieuwe Noordamerikaanse strategie de USA zich klaarmaken om door tussenmachten LA te controleren en te blijven overheersen.

Brazilië heeft de rol van proconsul van Zuid-Amerika gespeeld. De nieuwe politieagent gaat de Noord-Amerikaanse aanwezigheid vervangen, omdat die iedere dag minder efficiënt wordt wat betreft directe interventie. Deze pretentie is niet nieuw. Al vele jaren tekent zich een Noordamerikaanse strategie af, waarin Brazilië de grote politieagent van Zuid-Amerika is. Men kan vermoeden wie de politieagent van Centraal-Amerika en het Caribisch gebied zal zijn. Dit gaat een zeer grote beproeving vormen. Ik geloof dat het grote politieke risico dat wij in Mexico in de komende jaren zullen krijgen zal zijn de beproeving om die rol te aanvaarden, welke Brazilië reeds met graagte heeft geaccepteerd.

Ik ben van mening dat wij in de analyse van de gebeurtenissen van Chili nog in een verwarde situatie verkeren, die het ons nu alleen toestaat een aantal problemen te stellen en een aantal algemene richtingen aan te geven. Een serie zeer nauwgezette politieke en sociologische studies en discussies moet verricht worden voordat wij de beste weg vinden.

Ik wil nogmaals bevestigen dat met Allende veel illusies zijn begraven en dat een zeer kritieke periode voor LA is aangevangen.

Aldus Professor Angel Palerm van de Iberoamerikaanse Universiteit van Mexico.

De overweging waard !

J.V. Rijsbergen,  
Roermond.

#### WIJ MOGEN NOOIT VERGETEN !

*Twee wereldoorlogen en talrijke plaatselijke conflicten hebben in onze eeuw dood en vernietiging gebracht.*

*De tweede wereldoorlog heeft in de geschiedenis het grootste aantal slachtoffers gekost.*

- Meer dan 32 miljoen mensen zijn gevallen op het slagveld.
- Bij de 20 miljoen vrouwen, kinderen en bejaarden werden het slachtoffer van bombardementen.
- 26 miljoen personen werden vermoord in de concentratiekampen.
- Meer dan 29 miljoen mensen werden gekwetst, verminkt en werkonbekwaam.
- 45 miljoen personen werden aangehouden, gedeporteerd of geëvacueerd.

*Uittreksel uit "Revue internationale des sciences diplomatiques et politiques"*

*Geneve 1949.*

# PORTUGAL



# KULTUUR

## GALILEI

Het jaar 1642 lijkt ons ver en tevens dichtbij : op 8 januari stierf Galileo GALILEI te Florence en op 25 december werd te Woolstrop in Lincolnshire Isaac NEWTON geboren.

Graag maken wij van dit dubbel evenement gebruik om hulde te brengen aan deze twee pioniers van de wetenschap der XVIIe eeuw. De eeuw van Galilei en Newton en niet van Lodewijk de XIVe zoals de Geschiedenis het ons wil voorspiegelen.

Wij weten dat Galilei met tegenzin de werkelijke bewegingen van de aarde loochende . De filosoof Cleanthes hestreed reeds 2000 jaar geleden omdezelfde reden Aristarchos. En zo bleef de mensheid gedurende tweeduizend jaar ter plaatse. De menselijke geest liet zich door de wetenschappelijke vooruitgang op sleeptouw nemen.

Galilei werd geboren te Pisa op 15 februari 1564. Zijn vader Vincentius beschikte slechts over bescheiden middelen maar hij was zeer ontwikkeld en een uitzonderlijk begaafd musicus die in moeilijke omstandigheden zijn zeven kinderen waarvan Galilei de oudste was, moest grootbrengen. Hij gaf hun opleiding in talrijke vakken. Hierdoor kwam Galilei in betrekking met zijn landgenoot Leonardo da Vinci, kunstenaar en geleerde.

Nadat Galilei Pisa had verlaten, hij was toen 11 jaar, verbleef hij vijf jaar in het klooster van Vallombrosa bij Florence, daarna verkocht hij laken en zeildoek. In 1581 kwam hij terug naar Pisa waar hij in de medicijnen studeerde. Hij was tevens een uitstekend tekenaar.

Zijn gaven deden zich ook gelden in de muziek, de schilderkunst en de werktuigkunde. Toen hij 22 jaar was woonde hij toevallig te Florence een les bij over meetkunde. Deze heldere waarheden wekten zijn geestdrift op. Hij maakte snelle vorderingen en in tegenstelling met zijn meesters zocht hij nieuwe ideeën en gaf slechts toe aan de ondervinding.

Zijn eerste werken dateren vanaf dat tijdstip. Zij hebben betrekking op de ontdekking van de theoremas der zwaartepunten en de navorsingen in verband met de "hydrostatische balans" die toelaat de proporties der metalen in een legering vast te stellen.

Aan de universiteit ontstemde hij zijn conformistische vrienden door zijn tegenstrijdige en soms kluchtige geschriften. Na het bekomen van een leerstoel in wiskunde aan de universiteit van Pisa veroordeelt hij eerst de eerbied voor de traditie die volgens hem een hinder-

paal is voor de vooruitgang; daarna bestrijdt hij de gedoogde theoriën namelijk deze die betrekking hebben op de wetten van de zwaartekracht.

Hij bewijst door zijn beroemd experiment met de toren van Pisa dat een voorwerp tweemaal zwaarder dan een ander niet tweemaal sneller valt. Hij formuleerde de wiskundige wetten over de zwaartekracht en de eigenschappen van de eenparig versnelde beweging.

Op zekere dag dat hij met weinig aandacht een godsdienstige plechtigheid volgde werd zijn aandacht getrokken door een bronzen lamp, meesterwerk van Benvenuto Cellini, opgehangen aan een lange koord en die langzaam slingerde. Hij stelde vast dat de duur van de slingering onafhankelijk was van de amplitude der beweging.

Hij paste het principe van de slinger toe op zijn instrument de "puliloog" die hij gebruikte om de polsslag der zieken te meten ( men bezat toen nog geen uurwerken ). Vele beroemde geneesheren gebruikten destijds het toestel dat ze zich zonder meer toeëigenden !

Hij bewees proefondervindelijk dat de duur der slingeringen stijgt met de vierkantswortel van de lengte van de koord en hij dacht de hoogte der gebouwen te meten naar gelang de slingeringsduur van een aan de top opgehangen koord.

De vader van Galilei stierf een vroegtijdige dood ; hij liet aan zijn oudste zoon de zorg over zijn moeder, zijn broers, zusters en hun families. Bovendien werd hij nog lastig gevallen door zijn scholastieke tegenstanders die hem als een vijand van de wetenschap voorstelden. Hij werd toen professor benoemd aan de universiteit van Padua en ontving hiervoor een salaris van 180 florijnen per jaar in plaats van 1.600 zoals de andere professoren.

Hij bekwam daar een groot succes; een groot aantal studenten volgden de lessen en de reputatie van Galilei breidde zich steeds verder uit. William Harvey, toekomstige ontdekker van de bloedsomloop, was een van zijn leerlingen. Een jonge Venetiaanse schonk hem twee dochters en een zoon.

In enkele jaren stichtte Galilei de evenwichtsleer ; hij vond de luchtthermometer uit die gemaakt is uit een glazen buis die eindigt op een bol die men omgekeerd in een bak water dompelt. De lucht die zich uitzet duwt de waterkolom naar beneden.

Hij preciseert de begrippen over de "hoeveelheid" warmte en temperatuur en geeft een werk uit over "Fortificaties". Hij vindt voor zijn studenten een voorloper van de rekenlat uit nl. een "evenredigheidskompas".

Galilei is voorstander van de Copernicaanse theoriën en dit spoort hem aan om het zonnestelsel te bestuderen. In 1597 schrijft hij aan Kepler : "Ik ben voor-

stander van Copernicus. In zijn ideeën heb ik de verklaring van een groot aantal natuurlijke uitwerkingen gevonden die anders onverklaarbaar zouden zijn".

Op 21 augustus 1609 stelt Galilei een verrekijker op de top van de St. Marcustoren. Men ziet er de klokketorens in van Padua en de schepen op de Adriatische zee. De uitvinding is niet nieuw maar de geestdrift stijgt ten top en de gebeurtenis wordt drie dagen uitbundig gevierd.

Galilei construeert een honderdtal verrekijkers. Het is met kijker nr.5 dat hij alle ontdekkingen doet die vermeld zijn in zijn boek "De boodschap der sterren" uitgegeven in 1610. Het nieuw schouwspel dat hij ontdekte betoverde hem helemaal. Hij zag voor de eerste maal de rotsachtige maanbodem, de kraters, de vlakten, de valleien, de bergen. Bij het waarnemen van de Melkweg zag hij de miljarden sterren waaruit hij bestaat. Miljarden zonnen ! Dat ontstemde de astrologen die daarin slechts het tanen van hun invloed zagen. De planeet Jupiter die hij op 7 januari 1610 observeerde onthulde een hoogst belangrijk feit : zij was begeleid door vier satellieten. Hij besteedde er 2000 observatienachten aan en kwam op het idee ze te gebruiken voor het bepalen van de geografische lengte op zee.

Zijn tegenstrevers gingen er naar hartelust op los. Tot wat dienen die nutteloze hemellichamen ? Het heelal is alleen voor de mens gemaakt. Er bestaan slechts zeven metalen, zeven armen aan de kandelelaar van de tempel en zeven openingen in het hoofd, waarom zouden er meer dan zeven hemellichamen ( de zeven planeten) zijn ?

Daar de grote geleerde niet meer over zijn uitvindingen durft spreken drukt hij zijn resultaten uit met omgezette letters (anagrammen) om zich zo de prioriteit te verzekeren.

Twee ontdekkingen worden door deze methode onthuld : enerzijds de aanwezigheid van een abnormaal iets rondom de planeet Saturnus : "Ik heb de hoogste planeet geobserveerd en ik heb ze driedubbel gevonden, anderzijds heb ik nog de schijngestalten van de planeet Venus gevonden".

Na twintig jaar onderwijs keerde Galilei in 1610 terug naar Florence. De academie van Lyncei, onder de leiding van prins Cesi, opende voor hem haar poorten : zij is hem de mooiste bladzijden uit haar geschiedenis verschuldigd !

Tijdens een reis naar Rome in 1611 toont Galilei bij middel van zijn verrekijker de zonnevlekken en de rotatie van de zon. De vlekken werden aangezien als fouten in de lenzen ! De onvergankelijkheid der hemellichamen werd aan het wankelen gebracht. Deze ontdekkingen rukten het masker af van het erkende idee: de aarde, middelpunt van het heelal.

In 1612 publiceert Galilei te Florence zijn "Verhandeling over de drijvende lichamen". Hij stuurt aan prins Cesi een

microscop van eigen fabrikaat. In 1616 veroordeelt de inquisitie, onder het voorzitterschap van de paus, twee stellingen uit zijn boek "De zonnevlekken" nl. de zon is het middelpunt van het heelal en de aarde is beweeglijk en ze draait om zich zelf.

In maart ontvangt paus Paulus V Galilei, troost hem en raadt hem aan af te zien van zijn "ketterse ideeën". In 1618 observeert Galilei drie kometen die gelijktijdig aan de hemel verschijnen en zijn overtuiging kracht bijzetten. Hij publiceert dan een boek dat hij opdraagt aan de nieuwe paus Urbanus VIII, goede vriend en grote bewonderaar van Galilei. Verder publiceert hij nog zijn beroemd boek "Dialogen" waarin hij de theologen uitdaagt. Urbanus VIII voelt zich hierdoor diep gekrenkt; hij spoort de vijanden van Galilei aan tot een ongebreidelde aanval en stort hem zodoende in de afgrond.

Op 19 januari 1633 werd Galilei op mandaat van de paus naar Rome geroepen. Hij verbleef er twintig weken tijdens dewelke hij de verhoren van de inquisitie onderging.

Op 22 juni 1633 werd hij naar de Kerk van Minerva geleid voor het Heilig Officie, de kardinalen en de prelaten. Daar werd hem het vonnis voorgelezen : levenslange opsluiting en de morele foltering, het afzweren van zijn theoriën over het wereldstelsel. Met luider stem zegt hij: "Ik Galilei, in mijn zeventigste jaar, geknielend voor uwe eminenties, mijn ogen gericht op het Heilig Evangelie dat ik met eigen handen aanraak, ik verwerp onder ede, ik vervloek en verfoei de dwaling en de ketterij over de beweging van de aarde". Volgens de traditie zou hij daarna hebben uitgeroepen : "Eppur si muove !" ("En toch beweegt zij !"); Zijn boek werd natuurlijk verboden.

Dit schandalig vonnis zal voor altijd de geesten vertroebelen van diegenen die het geweld tegenover de rede willen stellen.

Op het einde van 1633 mocht Galilei zich terug naar zijn woonplaats te Arcetri bij Florence begeven. Met de hulp van zijn broeder Leopold en omringd door zijn talrijke discipelen (waaronder Toricelli) kon Galilei zijn werkzaamheden hervatten. In 1637 wordt hij totaal blind en geeft zijn "Dialogen over de nieuwe wetenschappen" uit dat zijn grootste werk wordt. Hij behandelt er de weerstand der materialen in en de eigenschap der lichamen om te volharden in de toestand van rust of beweging waarin zij zich bevinden (inertie);

Als vijand van de gierigheid kwam hij artiesten en geleerden die zich in moeilijkheden bevonden te hulp. Hij stierf te Arcetri op 78 jarige ouderdom.



# PASTEUR

"Ik bezweer u, stelt belang in deze heilige tempels die men laboratoria noemt. Vraagt dat men er steeds meer bouwe en er steeds de beste apparatuur in onderbrengt. Het zijn de tempels van de toekomst en van het algemeen welzijn. Daarin groeit de mensheid, daarin versterkt zij zich en wordt zij beter".

Dit zijn de woorden van de grote geleerde Louis Pasteur wiens 150e geboortedag voor enkele maanden werd herdacht. Zijn uitvindingen leggen niet alleen de basis van de microbiologie maar zij waren tevens een spoorslag voor andere geleerden die in zich de drang naar verdere opsporingen in het domein van het "oneindig kleine" voelden opwellen.

Louis Pasteur is de stichter van de microbiologie, een wetenschap die zich spoedig in vele richtingen ontwikkelde. Niettegenstaande zijn genie heeft Pasteur niet alles uit het niet getoverd.

Antony van Leeuwenhoek had reeds in 1676 microben gezien in zijn primitieve microscoop. In het begin van de 19e eeuw stond de biologie reeds op het punt door te breken dank zij de uitvindingen van Claude Bernard, Mendel, Darwin en nog vele anderen. De medewerkers, de leerlingen, de opvolgers van Pasteur hebben ook het hunne bijgebracht om het grootse werk op te bouwen. Tientallen namen zouden nog moeten geciteerd worden maar Pasteur blijft de geniale spil om dewelke een buitengewone bundel nieuwe wetenschappen wentelt.

## HET EINDE VAN DE SPONTANE GENERATIE.

Vooreerst stelt Pasteur het bestaan en de rol der bacteriën vast in verscheidene chemische processen zoals de alkoholische gistingen en het rotten van de hennep; de bacteriën zijn wezens die uit één cel bestaan en een lengte hebben van enkele mikrons (een mikron = een duizendste van een millimeter). Zodoende breekt hij voorgoed het dogma van de spontane generatie af.

Zijn eerste ontdekkingen over de aanwezigheid van bacteriën bij enkele besmettelijke ziekten brengen geleidelijk verandering in de wetenschap zowel op gebied van de diagnostiek, kennis van de besmetting en later de behandeling.

Terwijl hij microben leert verdelgen ontwerpt hij de noties voor de sterilisatie de aseptis en de antiseptis.

Een der gevolgen van zijn laatste uitvindingen en zeker niet de minst belangrijke is de totale omwenteling in de heelkunde die van nu af gaat leren opereren beschut tegen de bacteriële besmetting.

Deze medische bacteriologische ontwikkeling zal leiden tot de antibiotica die in 1928 door Fleming werden ontdekt en voor het eerst gebruikt in 1944.

## TALLOZE SLEUTELS VOOR DE GROTE ONTDEKKINGEN.

Met de studie van zekere ziekten, eerst bij de zijdwormen, daarna bij de mens, opent Pasteur de weg naar de virologie, t.t.z. de leer der virussen en der virusziekten.

Men zal weliswaar nog vijftig jaar moeten wachten om te weten wat een virus is, een deeltje dat slechts enkele millioenen van een millimeter bereikt (duizendmaal kleiner dan een bacterie), en dat zich alleen in het binnenste van een cel kan vermenigvuldigen.

Geleidelijk worden de virussen bekend die pokken, griep, kinderverlamming, en nog vele andere ziekten veroorzaken; maar er blijven er nog veel te ontdekken.

Men kent in het algemeen de werken van Pasteur over de vaccinaties; de beroemde experimenten van Pouilly-le-Fort met de vaccinaties der schapen tegen koolziekte en vooral de vaccinatie tegen de razernij. Pasteur ontdekt het principe der vaccinaties, hij generaliseert de methoden; door het immuniseren tegen de besmettelijke ziekten werpt hij de grondslag voor een nieuwe wetenschap; de immunologie.

De studie van de transplantatie en het afstoten van sommige organen of de allergische ziekten zoals bv. astma geven deze nieuwe vorm weer van de immunologie die nu een autonome wetenschap wordt. Ten slotte kan de invloed van de microbiologie op de biologische wetenschappen in 't algemeen zeker niet stilzwijgend worden voorbijgegaan. De grootste uitvindingen op gebied van moderne biologie komen voort uit de microbiologie.

Pasteur heeft nog de ontwikkeling van de genetica zelf beleefd met proeven op planten en dieren en met de medewerking van Mendel, Weimann en anderen, maar het zijn de bacteriën die in 1944 aan Avery, MacLeod, en MacCarthy hebben toegelaten het bewijs te leveren dat de genen door het desoxyriboconuclenische zuur worden gedragen.

## BIJNA GANS DE GENEESKUNDE STAAT ACHTER PASTEUR.

De onderwerpen ontbreken niet aan de vorsers; bij de behandeling van talrijke besmettelijke ziekten hebben de antibiotica de prognose gevoelig verbeterd - tering en tyfoïde bv. - maar zij hebben niet alles opgelost. Vele bacteriën weerstaan aan de gebruikte antibiotica en dit noopt tot het opsporen van nieuwe soorten. Nieuwe vormen van besmettelijke ziekten ontstaan of komen opnieuw te voorschijn.

## "VOORUITZIENDE" VACCINS

De gedeeltelijke successen der antibiotica brengen de profylaxis terug in de aktualiteit. Zo wordt gezocht naar nieuwe vaccins, onder andere op het gebied van griep en enkele andere virusziekten.

Andere zoekers sporen de mogelijkheid op die de weerstand van het organisme globaal zou verhogen tegen de invloeden van buiten door het stimuleren van de niet specifieke verdedigingsmiddelen van het organisme. Het zou er op aankomen zich terzelfdertijd te beveiligen tegen alle of bijna alle besmettelijke ziekten. Opzoekingen zijn aan de gang maar concrete resultaten zijn nog niet bereikt.

Wat de virussen betreft die sommige kankers veroorzaken werden belangrijke vorderingen gemaakt bij dieren maar op menselijk pathologisch gebied is men nog niets verder.

#### NUTTIGE BACTERIËN IN GEVAAR.

Twee themas werden door Pasteur grondig bestudeerd nl. de degradatie van suiker door de bacteriën en de verrotting tzt. de degradatie der proteïnen door de bacteriën. En nu moet de degradatie der (nuttige) bacteriën door de detergents - een door de mens gefabriceerde stof - van zeer nabij gevolgd worden. De biodegradatie door de detergents van de (nuttige) bacteriën in de bodem en in het grondwater is een der belangrijkste aspecten van de strijd tegen de verontreiniging.

Zoals deze wetenschap nu evolueert mogen in de nabije toekomst nog nieuwe ontdekkingen voorzien worden.

#### BROCHURES, POSTERS, KLEVERS...

De door de vzw. Vrede uitgegeven posters, brochures, klevers, affiches e.a. materiaal zijn eveneens te verkrijgen in de :

#### Wereldwinkels.

Oxfam - St. Jacobsmarkt 82, Antwerpen.

Solidariteitscentrum - Begijnestraat, 23, Turnhout.

Oxfam - Genthof, 29 Brugge.

Oxfam - Kaaistraat, 55 Oostende.

Wereldwinkel - Ieperstraat, 129 Roeselare.

Oxfam - Geldmunt, 18, Gent.

G à O - Maastrichtersteenweg, 8 Hasselt.

CVA - Tiensestraat, 140, Leuven.

#### BOEKHANDELS.

Marnix - Ajuinlei - Gent.

Gakko - St. Pietersnieuwstraat, Gent.

#### vergeet niet te lezen...

Zopas verscheen een nieuwe uitgave van de vzw. Vrede.

Twee belangrijke problemen worden hierin behandeld.

Dr. Jules Verhelst, historicus, maakt hierin een analyse van de "Ontwikkeling van de internationale verhoudingen sinds 1945"

Lic. Paula Burghgraeve behandelt de "Groei en structuur van de NAVO en Warschaupakt".

Deze brochure is te verkrijgen door storting van 20 fr. + 7 fr port op Prk. 000-095.60.15---80 van Vrede vzw - Studie en infocentrum voor vredes en ontwikkelingsproblematiek - Bagattenstraat, 136; - 9000 Gent.





**¡COMPAÑERO  
PRESIDENTE  
CONTINUAREMOS  
TU LUCHA!**

Posters : 50 fr. plus verzendingskosten 5 fr.

# BOEKENARSENAAL

Vraag zonder verplichting een uitgebreide folder bij  
**BOEKENARSENAAL**  
 Lamstraat, 14  
 9000 GENT  
 Tel. 09/25.62.57

**een rijke keus aan boeken**

**GRUNDIG**

**BRAUN**

**PHILIPS**

**hifi stereo keten  
combinatie**

**EUROPA ELECTRONIC**

A. PIETERSLAAN, 2 (aan 't STADHUIS) · OOSTENDE · Tel. 716.34





Te Antwerpen ging, op initiatief van het Antifastisch front, waarbij talrijke politieke, kulturele, jeugd e.a. organisaties aangesloten zijn, een solidariteitsavond door met Chili. De Internationale Nieuwe Scene nam de hoofdbrok van de avond voor haar rekening. Te Brussel waren het de kringen van V.U.B.-U.L.B. "Zes uren voor Chili" organiseerde met o.m. doorlopend filmvertoon, een voorstelling van de nieuwe scene e.a. activiteiten.

In het raam van de dia en informatieavonden over de reis van de eerste Belgische delegatie die een bezoek bracht aan Noord-Vietnam gingen voorlichtingsavonden door te Leuven met Kanunnik Houtart, in Louvain La Neuve eveneens met F. Houtart. Te Brussel spraken François Houtart, André De Smet en Jean Verstappen voor een drie honderdtal personen. Te Gent was het André De Smet die het woord voerde. Een honderdtal personen waren te Oostende aanwezig op de voordracht die door Kanunnik Houtart en André De Smet gehouden werd. Dezelfde sprekers voerden het woord op de informatieavond die te Antwerpen doorging.

Van 5 tot 7 april ging te Brussel de vergadering door van het Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking. Onze vrienden Walter Weydts en André De Smet vertegenwoordigden "Vrede" op deze bijeenkomst.

Van 14 tot 20 april ging in het kader van de Bevrijdings-actie 74 de Fietstocht door van Oostende naar Antwerpen. In verschillende steden hadden Benefietavonden plaats onder het thema "Fietsen voor Fietsen voor de Bevrijdings-

bewegingen in Zuidelijk Afrika". Op zondag 28 april ging er een nationale bijeenkomst door te Deurne in het kader van de strijd voor de Bevrijding der Portugese Koloniën.

Tenoverstaan van de te Leuven ingerichte sportfeesten door de Zuid-vietnamese studenten, ingericht door de regering van Saigon werd door talrijke organisaties protest aangetekend.

Deze manifestatie, een propagandastunt van de regering Thieu werd, tot ieders verwondering, door de overheid van de Katholieke Universiteit toegelaten. Talrijke Katholieke organisaties sloten zich bij dit protest aan. Te Leuven werd een persconferentie gehouden. Aan de deelnemende Zuid-Vietnamese studenten werden manifesten uitgedeeld.

GENT.

Op 25 april werd in de B.U. V.V. Gent verslag uitgebracht over het Kongres der Vredeskrachten dat vorig jaar te Moskou doorging. Verslaggevers waren de heren A. De Smet (Vrede), die de inleiding gaf, De Man (A.C.O.D. Onderwijs) en de Poovere (Katholieke Jeugdraad). De heer De Gendt moest zich op het laatste ogenblik laten verontschuldigen.

Uit de mededelingen van de verslaggevers en de discussie bleek duidelijk, dat dit kongres inderdaad een konfrontatie is geweest van mentaliteiten en organisaties, die toch over de verschillen in standpunten heen als "progressieven" mogen betiteld worden.

Iedereen was het er ook over eens, dat de ideeën die uit de konfrontatie kwamen een geschikte basis vormen voor verdere studie, discussie, propaganda en actie. Vooral op de verhouding studie-actie en de behoefte aan goede propagandamethodes en -taal, hadden de opmerkingen betrekking.

Uiteraard was de tijd beperkt voor een volledig overzicht en uitpraten. Toch slaagde het paneel er in een band te leggen tussen de ideeën van het kongres en de aanwezigen. Dat zal voor verdere activiteiten zeker vruchtbaar zijn.

BOEKHANDEL

# DE FAKKEL

Pluimstraat 14, KORTRIJK  
Tel. (056) 213.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN  
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

KUNSTHANDEL  
**GALERIJ "ELITE"**

Tolhuislaan 157 - Gent

Enorme keus van reproducties

Schilderijen van oude en hedendaagse schilders  
Eigen werkhuis voor alle soorten inlijstingen.  
tel. 22.16.31

# CORMAN

De "Topboekhandel"  
ALLE UITGAVEN  
Meer dan 300.000 "pocket"  
boeken in 6 talen

Ravensteinstraat, 28-30  
1000 Brussel  
Tel. (02) 11.67.29

Sociale Zetel :  
Ad. Buylestraat 51  
8400 Oostende  
Tel. (059) 727.24

Kustlaan 169 en  
Strandstraat 9  
8300 Het Zoute  
Tel. (050) 618.28

Het boek dat u  
zoekt is er. Zo  
niet CORMAN  
zoekt en vindt.  
M. CORMAN,  
Oostende  
Prk. 16.83.33



## BOEKENFONDS MARNIX

heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
- Wetenschappelijke
- Politieke  
boeken.

Alsook :

- Engelse  
(Penguin - Pelican...)
- Franse  
(Livre de Poche - 10/18...)
- Duitse  
(D.T.V. - Goldmann...)  
pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT  
(evenwijdig met Veldstraat).

Tel. 09/25.10.92 Doorlopend geopend van  
8.30u - 6.30u

VRIJE TOEGANG.



**GAKKO** s.v.

St.-Pietersnieuwstraat 107  
9000 - Gent - tel. 23.27.88  
OPEN : 08.30 - 18.30

### DRUKKERIJ

\* Offset en duplikator

Tijdschriften  
Folders  
Briefhoofden  
Omslagen

### UITGEVERIJ

Boeken  
Affiches  
Bindwerk  
Drukkerij-  
papier

Wetenschappelijke  
& literaire  
uitgaven  
Posters

### WINKEL

Kantoorartikelen  
Papierwaren  
Boeken, pockets  
Schrijfmachines  
Labojassen  
Kranten

\* Speciale voorwaarden voor verenigingen \*